

Litteraturnotiser

Danmark

Adamsen, Billy: *TV-valg & TV-vælger: om seere-vælgeres umiddelbare forståelser af valgudsendinger*. Frederiksberg, Samfundslitteratur, 1996, 241 p., ISBN 87-593-0592-4.

Om den kritiske TV-journalistik og dens indflydelse på kommunikationsforholdet i Danmarks Radios politiske TV-programmer. Undersøger følgende spørgsmål: 1) På hvilken måde har den kritiske journalistik ændret kommunikationsforholdet mellem journalister og politikere? 2) Hvordan har dette kommunikationsforhold påvirket seerne-vælgernes umiddelbare forståelse af den politiske kommunikation?

Agger, Gunhild: *I Livas spejl*. Århus, Århus Universitet, 1996, 42 p., ISBN 87-89271-37-8, (Arbejdsrapport fra forskningsprojektet TV's æstetik; 13). (Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab).

En analyse af den historisk-biografiske føljeton "Kald mig Liva" (1992). Analysen forfølger to spor. Det ene spor er det historiske, der har forgreninger til såvel den biografiske genre som revyhistorien. Det andet spor fører til selve produktionen, belyst gennem en analyse af genre og publikumskontrakt ud fra titlens betydninger og præsentationssekvensen, samt en gennemgang af føljetonens struktur og tema. Endelig sammenlignes Sven Holms fjernsyns-roman "Kald mig Liva" (1993) med TV-føljetonen for at indfange den særlige stil og sætte begreber på, hvad det er fjernsynet i denne forbindelse har kunnet.

Agger, Gunhild: *In Liva's mirror: an analysis of history, TV-fiction, and aesthetics in "Call me Liva"*. Århus, Århus Universitet, 1996, 42 p., ISBN 87-89271-39-4, (Arbejdsrapport fra forskningsprojektet TV's æstetik; 14). (Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab).

An analysis of the historical-biographical TV-series "Call me Liva" (1992). The analysis follows two traces. One trace follows the relationship to history. The other trace leads to the production itself. Here the author is going to analyze genre and audience contract in the light of the title and the segment of presentation. Structure and theme confirm that the contract with the audience is very clear. A comparison between the TV-version and the book adapted from it is used to show the advantages of the TV-edition in this case. The paper shall combine the two traces in the conclusion by asking how we account for the popularity of the biographical-historical genre?

Bondebjerg, Ib (ed.); Bono, Francesco (ed.): *Television in Scandinavia: history, politics and aesthetics*. Luton, John Libbey Media, 1996, 248 p., ISBN 1-86020-509-7, (Acamedia Research Monograph; 20), ISSN 0956-9057.

The first comprehensive book on the history, politics and aesthetics of television in the Scandinavian countries. The book makes it possible to see resemblances and differences in Scandinavian media culture and to see national television history in a broader, international perspective. Contains the following articles: *Introduction: Scandinavian television culture and media research* (Ib Bondebjerg and Francesco

Bono), *Fundamentals in the history of Danish television* (Henrik Søndergaard), *Modern Danish television: after the monopoly era* (Ib Bondebjerg), *Icelandic television: the demise of mediaeval pretensions* (Thorbjørn Broddason), *The formation of television in Finland: a case in pragmatist media policy* (Heikki Hellman), *Finnish television today* (Veijo Hietala), *Towards a Norwegian television history* (Henrik Bastiansen and Trine Syvertsen), *Textual strategies in recent Norwegian television: public service television's reactions to the challenge from commercial channels* (Espen Ytreberg), *The history of Swedish television: three stages* (Madeleine Kleberg), *Swedish television today: national and aesthetic patterns* (Maaret Koskinen), *Scandinavian media trends 1995: statistics*.

Bruhn Jensen, Klaus (ed.); Lehmann, Ulrik (ed.): *Dansk mediehistorie: bind I: mediernes forhistorie 1840-1880*. (København), Samleren, 1996, 246 p., ISBN 87-568-1317-1. Note: Bidragydere: Gunhild Agger, Klaus Bruhn Jensen, Ulrik Lehmann, Karen Klitgaard Povlsen og Martin Zerlang.

Dansk mediehistorie 1-3 fortæller historien om mediernes udvikling i Danmark og giver den første samlede vurdering af deres betydning for dansk kultur. Første bind behandler mediernes forhistorie, forstået som de moderne mediers forløbere inden for bl.a. folkelig litteratur, moralske tidsskrifter, tidlig journalistik, populært teater og billedkunst. Beskriver endvidere det moderne gennembruds medier (aviser, skønlitteratur, populærlitteratur, illustrerede ugeblade, tidsskrifter) i perioden 1840-1880.

Drotner, Kirsten; Bruhn Jensen, Klaus; Poulsen, Ib; e.a.: *Medier og kultur: en grundbog i medieanalyse og medieteori*. København, Borgen, 1996, 381 p., ISBN 87-21-00009-3, (Borgen/medier).

Præsenterer en lang række begreber og analyseformer, der tilbyder en bred og dybtgående forståelse af mediernes forhold til, samspil med og integration i kulturen. Bogen belyser medierne fra fire faglige synspunkter: et historisk, hvor både mediernes historie og medieforskningens historie behandles, et sprogvidenskabeligt med fokus på mediernes kommunikationsformer, et litteraturvidenskabeligt om fortælleformer i såvel fiktion som fakta, og et samfundsvidenskabeligt med analyser af medieinstitutioner og mediernes virkning på den enkelte modtager og samfundet som helhed.

Drotner, Kirsten (ed.); Scott Sørensen, Anne (ed.): *Øjenåbnere: unge, medier, modernitet*. (København), Dansk lærerforening, 1996, 208 p., ISBN 87-7704-420-7, (Skriftserie fra Center for Ungdomsmedier; 1). (Dansk lærerforening; Københavns Universitet, Center for Ungdomsmedier / CUM).

Præsenterer en række resultater fra grundforskningsprojektet "Ungdomsmedier og kulturel identitet", der undersøger samspillet mellem medieudvikling, modernitet og ungdom. Indeholder følgende artikler: *Unge og medier: problemstillinger og perspektiver* (Kirsten Drotner), *Nye fortællemåder i 1990ernes danske ungdomslitteratur* (Anne Mørch-Hansen), *Beverly Hills 90210 i Danmark* (Karen Klitgaard Povlsen), *Mellem latter og gru: horrorfilmen og ungdomspublikummet* (Anne Jerslev), *Video, ergo cogito: visuel dannelse og analogisk tænkning* (Paul Meszaris), *Computerspillet som tegn* (Gunnar Langemark), *Cultural studies goes west: Lawrence Grossbergs kulturanalytiske projekt* (Elo Nielsen).

Electronic undercurrents: American film & video: Whitney Biennial. (København), Statens Museum for Kunst, 1996, 111 p., ISBN 87-7551-077-4. (Statens Museum for Kunst).

Catalogue of the exhibition "American film and video: Whitney Biennial", Statens Museum for Kunst September 7-November 30 1996. The catalogue presents all the film and video artists at the exhibition, and

an article on the history of video art in the USA, including an examination of the selection of films and video tapes for the 1995 Whitney Biennial.

Elektroniske understrømme: amerikansk film & video: Whitney Biennalen. (København), Statens Museum for Kunst, 1996, 111 p., ISBN 87-7551-075-8. (Statens Museum for Kunst).

Katalog til udstillingen "Amerikansk film og video: Whitney Biennalen", Statens Museum for Kunst 7. september-30. november 1996. Indeholder en præsentation af film- og videokunstnere på udstillingen, samt en artikel om videokunstens historie i USA, herunder en vurdering af udvalget af film og videoer fra Whitney Biennalen 1995.

Elmeland, Karen: *Dansk alkoholkultur: rus, ritual og regulering*. Holte, Forlaget SocPol, 1996, 275 p., ISBN 87-88868-50-8. Note: Bogen er baseret på forfatterens Ph.D.-afhandling.

Bogen sigter mod at give en bred beskrivelse af dansk alkoholkultur, dels gennem en analyse af de kulturelle normer og kollektive kontrolmekanismer, der har indflydelse på danskernes brug af alkohol og rus, dels gennem en analyse af de rituelle strukturer, der styrer og formgiver det sociale samvær i forskellige drikkesituationer. Et særligt kapitel behandler alkohol og medierne, herunder en undersøgelse af alkoholannoncer i uge- og magasinpressen, samt alkoholens rolle i TV og film.

Frøbert, Knud Aage: *Retten til tekst, lyd og billeder. 2. rev. udg.* København, Akademisk Forlag, 1996, 167 p., ISBN 87-500-3342-5, (Dansk informationsret; 2). Note: Der er foretaget en fuldstændig omskrivning af bogen i forhold til 1. udgave.

Bogen giver en samlet fremstilling af dansk ophavsret. Der redegøres udførligt for ophavsrettens subjekt og genstand, rettens indhold, indskrænkninger i retten og reglerne om overdragelse af retten til andre.

Hansen, Flemming; Grønholdt, Lars: *Danske reklameomkostninger*. København, Handelshøjskolen i København, 1996, 99, 34 p. + app. 1 p., (Research paper; 1996:1), ISSN 0900-1808. (Handelshøjskolen i København, Institut for Afsætningsøkonomi).

Redegør for de danske reklameomkostninger, deres udvikling og forskellige forhold af betydning for deres fremtid. Behandler følgende punkter: 1) Afsætningsomkostningsbegrebet; 2) Samfundets markedsføringsomkostninger; 3) Kommunikation, massemedia og reklame; 4) Det danske reklameforbrug 1983-1993; 5) Reklameforbruget i 1993 opgjort efter 1994-reklameforbrugsopgørelsens principper, samt skøn over 1994 og 1995; 6) Det internationale reklameforbrug; 7) Faktorer af betydning for det fremtidige reklameforbrug; 8) Reklamestatistikens fremtid. Præsenterer endvidere "Reklameforbrugsundersøgelsen i Danmark 1994", udarbejdet af Dansk Oplagskontrol i samarbejde med Flemming Hansen.

Hjorth Nielsen, Ulla: *Danske filmplakater*. København, Filmhuset, 1996, 168 p., ISBN 87-984790-8-3. (Filmhuset). Note: Bogen fungerer dels som katalog til udstillingen Danske Filmplakater i Arken - museum for moderne kunst 1996, dels som selvstændigt værk.

En beskrivelse af den danske filmplakat ud fra en samlet filmhistorisk grundforskningsvinkel med fokus på et udvalg af de mest fremtrædende og bemærkelsesværdige danske plakatkunstnere. Udvalget afspejler dels de 80 bedste plakater til danske film anskuet som plakatkunst efter forfatterens skøn, dels den tekniske og æstetiske udvikling inden for feltet fra stumfilmsæraen til vore dage. De væsentligste filmplakatskabere er, i det omfang det har været muligt at finde oplysninger, biograferet undervejs.

Ingemann, Bruno: *Fotografiet under pres: mellem realisme og konstruktion*. Frederiksberg, Roskilde Universitetsforlag, 1996, 191 p., ISBN 87-7867-001-2.

Bogen tager udgangspunkt i de konsekvenser der følger med indførelsen af digitalisering af fotografiet. Det er hensigten at analysere konventionerne omkring brugen af pressefotografiet og forsøge at opstille en ramme for en bedre forståelse af, hvordan pressefotografiet er med til at konstruere virkeligheden. Behandler bl.a. en række værdier og normer som ligger til grund for forskellige opfattelser omkring virkelighed, sandhed og løgn og relationen mellem læseren og pressefotografiet.

Jensen, Bent: *Træk af miljødebatten i seks danske aviser fra 1870'erne til 1970'erne: Aktuelt, Berlingske Tidende, Information, Jyllands-Posten, Politiken og Vestkysten*. København, Rockwool Fondens Forskningsenhed, 1996, 306 p., ISBN 87-90199-08-1, (Arbejdsnotat; 9), ISSN 0909-9824. (Rockwool Fondens Forskningsenhed).

Sigtet med analysen er at undersøge, om der fandtes en miljødebat i dansk presse i tiden fra 1870'erne og frem til 1970'erne. Herunder at belyse hvilken form den antog, hvor udbredt den var, hvem der tog del i debatten, hvilke emner der blev taget op, og hvordan de politiske markeringer var.

Jensen, Jens F: *Interaktivt TV: "coming soon at a screen near you"*. Århus, Århus Universitet, 1996, 58 p., ISBN 87-89271-35-1, (Arbejdsrapport fra forskningsprojektet TV's æstetik; 12). (Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab).

Tager hul på beskrivelsen og begribelsen af Interaktivt TV som opdukkende medieform. Det sker dels ved et forsøg på at definere begrebet, dels ved en række mere beskrivende indkredsninger af Interaktivt TV betragtet som programform og som TV-system, og endelig og vigtigst ved at indplacere og diskutere mediet i forhold til en aktuell medietypologi.

Juel, Lise: *Hvilken indflydelse har TV på unge i Danmark?: en analyse af sociale relationer og kulturel identitetsdannelse i forhold til unges medievaner*. København, Københavns Universitet, 1996, 133 p., (Specialerække; 87). (Københavns Universitet, Institut for Antropologi). Note: Speciale.

Undersøger hvordan de globale kulturstrømme omsættes og forplanter sig i de lokale erfaringer set i lyset af unges medieforbrug. Undersøgelsen er baseret på en analyse af den indflydelse visuelle medier har på unges sociale adfærd og kulturelle identitet.

Kamper, Annette: *Danske TV-nyheder efter monopolbruddet: analyse af TV-Avisen og Nyhederne*. Århus, Århus Universitet, (1996), 87 p. + app. 8 p., (Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab).

Afdækker ligheder og forskelle mellem TV-Avisen og TV2-Nyhederne. Undersøger dels den kommunikationsproces ny-

hedsudsendelserne indgår i, dels den ud-sigelse der foregår i dem. Her vil fokus være på selve udsendelserne og deres afsendere, men modtagerne vil også blive inddraget i et vist omfang.

Langkjær, Birger: *Filmlyd & filmmusik: fra klassisk til moderne film*. København, Museum Tusulanums Forlag, 1996, 191 p., ISBN 87-7289-336-2, (Teori & æstetik; 4), ISSN 0908-8865.

Den første systematiske og historiske fremstilling af filmlydens og filmmusikkens betydning for den audiovisuelle filmoplevelse. Spænder fra de tidlige ekspressive lydfilm og klassiske amerikanske film over europæisk filmmodernisme til filmen i dag.

Løngreen, Hanne; Holm Sørensen, Birgitte: *TV – det elektroniske familiemedlem: en medieetnografisk undersøgelse af førskolebørns brug af TV i familien*. København, Danmarks Radio, 1996, 106 p., ISBN 87-7047-552-0, (Danmarks Radio, Forskningsrapport; 2 B/96).

Præsenterer resultaterne af en undersøgelse af små børns TV-forbrug i familier med forskellige livsformer. Rapporten har et dobbelt sigte, dels at beskrive førskolebarnets brug af TV i familien, dels at relatere barnets og familiens brug af TV til familiens hverdagsliv og de krav, der stilles til familien i det moderne samfund.

Lønstrup, Ansa: *Det musikalsk-poetiske fjernsyn*. Århus, Århus Universitet, 1996, 19 p., (Arbejdsrapport fra Musikvidenskabeligt Institut, Da capo; 10), ISSN 0906-2998. (Århus Universitet, Musikvidenskabeligt Institut).

Om hørelydens æstetik på TV. Analyserer lydets og musikkens funktion i TV.

Meilby, Mogens: *Journalistikkens grundtrin: fra ide til artikel*. Århus, Forlaget Ajour, 1996, 327 p., ISBN 87-89235-22-3.

Om hele journalistens arbejdsproces fra den første ide over research, kildekritik, interview, skriveproces og dokumentation til den færdige artikel. Giver en indføring i det journalistiske håndværk, dets teori og metoder og forholder sig samtidig kritisk over for den måde, hvorpå megen journalistik bliver bedrevet.

Movin, Lars; Christensen, Torben: *Elektroniske understrømme: kunst & video i Europa*. (København), Statens Museum for Kunst, 1996, 192 p., ISBN 87-7551-083-9. (Statens Museum for Kunst; Det Kongelige danske Kunstakademi).

Katalog til udstillingen "Kunst & Video i Europa", Statens Museum for Kunst 7. september-30. november 1996. Indeholder en præsentation af installationer af europæiske kunstnere på udstillingen, en oversigt over de 135 videoværker der blev vist i museets biograf, samt en række artikler om billedkunstneres brug af video i Danmark, Storbritannien, Frankrig, Tyskland og Finland.

Nordahl Svendsen, Erik (ed.): *TV-medieforskning i Danmarks Radio 1994-1995*. København, Danmarks Radio, 1996, 125 p., ISBN 87-7047-550-4, (Danmarks Radio, Forskningsrapport; 1 B/96).

Årsrapporten præsenterer de vigtigste resultater fra seerundersøgelserne i Danmarks Radio i 1994 og 1995. Rapporten behandler følgende emner: 1) Tendenser i danskernes TV-sening 1992-1995; 2) Danskernes brug af TV; 3) Børn og unges TV-sening 1995; 4) Om prætest og TV-seere som målgrupper; 5) Public service. Indeholder følgende artikler: *Tendenser i danskernes TV sening 1992-95* (Erik Nordahl Svendsen), *Danskernes brug af TV: analyse af TV brugt som programmer og som kanaler* (Erik Nordahl Svendsen og Alexander P. Nielsen), *Børn og unges TV-sening 1995* (Helle Schönemann-Paul), *Ifolkets tjeneste: om prætest og TV-seere som målgrupper* (Mette Davidsen-Nielsen), *Public service som valgfrihed: horisontal mangfoldighed mellem DR TV og TV2* (Alexander P. Nielsen og Erik Nordahl Svendsen), *Is public service weekly reach?: the case of DR's Radio and TV* (Erik Nordahl Svendsen).

Palle, Henrik (ed.): *Drømmer jeg...?: danskernes tanker om informationssamfundet år 2005*. København, Borgen, 1996, 167 p., ISBN 87-21-00540-0.

Bogen samler en række af danskernes tanker og drømme om fremtidens samfund. Består af udpluk fra de to konkurrencer om danskernes bud på informations-samfundet år 2005, som Forskningsministeriet afholdt i foråret 1996.

Rasmussen, Finn: *Massemedier: nyhedsformidling og meningsdannelse*. (København), Columbus, 1996, 157 p., ISBN 87-89159-46-2.

Hvordan kan man forstå mediernes rolle i samfundet? Hvad er nyheder, og hvordan kan man analysere dem? Hvordan spiller medier og nyheder sammen med meningsdannelsen i samfundet? Hvad betyder de aktuelle udviklinger inden for medier og nyhedsformidling for demokratiet? Det er de centrale spørgsmål, som denne bog rejser.

Sepstrup, Preben: *Fagbladene i medielandskabet*. København, Medieudvalget, 1996, 85 p. + app. 8 p., ISBN 87-601-6271-6, (Rapport udarbejdet for Statsministeriets Medieudvalg). (Statsministeriet, Medieudvalget).

Rapportens formål er at beskrive og analysere fagbladsmediets situation og rolle i det danske medielandskab. Sigtet er at skabe overblik over fagbladsmediet gennem at samle de eksisterende spredte informationer om fagbladene til en sammenhængende beskrivelse. Fremstillingen har udgangspunkt i en antagelse om, at fagbladenes status og position i medielandskabet generelt er undervurderet.

Stigel, Jørgen: *Mellem kommunikation og æstetik: æstetiske problemer i reklame og i TV-mediet*. Århus, Århus Universitet, 1995, 46 p., ISBN 87-89271-33-5, (Arbejdsrapport fra forskningsprojektet TV's æstetik; 11). (Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab).

Med udgangspunkt i en analyse af Benettons reklameserie af reportagebilleder som etisk-æstetisk problem opridses nogle mere principielle og generelle problemer vedrørende æstetik og kommunikation, herunder spørgsmålet om TV's æstetik.

Stigel, Jørgen: *Minimalism in TV commercials: Danish TV as an example*. Århus, Århus Universitet, 1995, 41 p., ISBN 87-89271-31-9, (Arbejdsrapport fra forskningsprojektet TV's æstetik; 10). (Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab).

The paper is a part of the research project The Aesthetics of Television and the sub-project The Aesthetics of Television Adv-

ertising. The aim of this project is to examine TV advertising as a programming material and a genre in its own right. And especially to focus at the aesthetic problems of this small scale programming in spot form.

Stigel, Jørgen: *TV-reklamespottet og dets kategoriseringsmuligheder*. Århus, Århus Universitet, 1995, 26 p., ISBN 87-89271-29-7, (Arbejdsrapport fra forskningsprojektet TV's æstetik; 9). (Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab).

Et forsøg på at indkredse nogle af de problemer, der rejser sig i forbindelse med en genremæssig skandering af TV-reklamespots. Udkastet er et forarbejde til en mere omfattende undersøgelse af dansk TV-reklame på TV2 fra april 1992 til april 1993. Interessen bag undersøgelsen er primært æstetisk og på nuværende stadium først og fremmest interesseret i former/formater og variations- og kategoriseringsmuligheder inden for feltet.

Thisted, Karen: *Erik Balling: manden med de største succeser i dansk film*. København, Forlaget Møntergården, 1996, 238 p., ISBN 87-7553-555-6.

Tegner et portræt af den danske filminstruktør Erik Balling og hans mange succeser i dansk film. Bogen bygger hovedsagelig på de interviews forfatteren lavede i forbindelse med en portrætfilm om Erik Balling til TV2.

Trier Pedersen, Poul: *Omveje mellem mennesker og medier*. København, Spektrum, 1995, 218 p., ISBN 87-7763-127-7.

Erindringer om mennesker og medier i forfatterens liv, herunder hans arbejde som journalist, programleder og freelance medarbejder ved Danmarks Radio i 60'erne og 70'erne, hvor han bl.a. skabte en lang række drama-dokumentariske spontanspil.

Artiklar

Birkvig, Henrik: Sprogets typografiske form. *Modersmål-Selskabets Årbog (1995)*, ISBN 87-7421-972-3, pp. 64-80.

Redegør for hvordan man kan give en elektronisk tekst typografisk form med udgangspunkt i en gennemgang af en række

typografiske grundbegreber og fagudtryk, der er med til at beskrive sprogets typografiske form.

Bjerregård, Line Dietz: Billeder uden svar: eller hvordan Benetton-reklamebillederne kommunikerer. *Modersmål-Selskabets Årbog (1995)*, ISBN 87-7421-972-3, pp. 91-99.

En analyse af et Benetton-reklamebillede af en døende AIDS-patient og hans sørgende familie. Søger at afdække hvordan og hvad billedet egentlig kommunikerer.

Busk-Jensen, Lise (ed.); Holmgaard, Jørgen (ed.); Jensen, Jens F. (ed.): Tema: Fjernsyn i forvandling. *K&K. Kultur og Klasse (1996)80, temanummer*, 173 p., ISBN 87-7332-080-3, ISSN 0905-6998.

Et temanummer om forskellige aspekter af fjernsyn i forvandling. Behandler TV som medie, TV som genre og TV som tekst. Indeholder følgende artikler: *Imaginærum: TV's "sted" i hverdagsbevidstheden* (Peter Larsen), *Interaktivt TV: "coming soon at a screen near you"* (Jens F. Jensen), *TV: genre og kvalitet* (Michael Bruun Andersen), *Minimalisme i TV-reklamen* (Jørgen Stigel), *Hoved-, humor- og genrehistorier: en analyse af "Riget"* (Gunhild Agger).

Dahlin, Karen: Det hørte billede. *Modersmål-Selskabets Årbog (1995)*, ISBN 87-7421-972-3, pp. 22-29.

Redegør for hvad man skal forstå ved billedskabende radiosprog ud fra konkrete radioprogrammer.

Fafner, Jørgen: Retorik og billedkunst. *Modersmål-Selskabets Årbog (1995)*, ISBN 87-7421-972-3, pp. 38-63.

En historisk gennemgang af billedets plads i kulturen, fra den retoriske renæssance i 1400-tallet til den moderne massekultur. Belyser endvidere den retoriske alliance mellem ord og billede i den moderne reklame og den litterære illustration.

Gottlieb, Henrik: "Oversætteres fornemmelse for idiom": et punktnedslag i oversættelsen af litterære tekster. In: Florentsen, Peter (ed.): *Oversættelse af litteratur*, København, Københavns Universitet, 1995, 145 p., ISBN 87-88648-64-8, (Danske afhandlinger om oversættelse, DAO; 6), ISSN 0906-9178, pp. 105-125.

(Københavns Universitet, Center for Oversættelsesvidenskab).

Med udgangspunkt i en diskussion af oversættelse af en række litterære teksttyper redegør artiklen for oversættelsen af "idiomer" som indfaldsvinkel til en sammenligning af de oversættelsesstrategier, henholdsvis en TV-tekster og en bogoversætter benytter.

Kiel Bertelsen, Lars: Efter fotografiet: bemærkninger i anledning af det digitale fotografi. In: Kyndrup, Morten; Lehmann, Niels (eds.): *Formelle rum*, Århus, Aarhus Universitetsforlag, 1996, 242 p., ISBN 87-7288-633-1, (Æstetikstudier; 3), ISSN 1395-1467, pp. 9-25.

En diskussion af fotografiets ontologiske status i anledning af det digitale fotografi. Herunder en genlæsning af fotohistorien i et forsøg på at rykke den ud af det teknologi-fikserede jerngreb, som den hidtil har været fastholdt i.

Kock, Christian: Spildte spalter: om dagbladenes billedretoriske armod. *Modersmål-Selskabets Årbog (1995)*, ISBN 87-7421-972-3, pp. 9-21.

Giver en kritisk vurdering af avisernes brug af arkivbilleder og pressefotos. Hævder bl.a. at dagbladenes nyheds- og reportagesektioner i vidt omfang indeholder billedstof, som er intetsigende eller ligefrem forvirrende i forhold til teksten.

Kyndrup, Morten: Den visnende fabula: beherskelse og billeddannelse i Kieslowski "La double vie de Véronique" og Svend Åge Madsen "Syv alders galskab". In: Kyndrup, Morten; Lehmann, Niels (eds.): *Formelle rum*, Århus, Aarhus Universitetsforlag, 1996, 242 p., ISBN 87-7288-633-1, (Æstetikstudier; 3), ISSN 1395-1467, pp. 83-104.

Med udgangspunkt i en diskussion af adaptationen fra roman til film og fra film til roman argumenterer artiklen for, at film og roman for øjeblikket ser ud til at udvikle sig henimod noget henholdsvis mere "filmisk" og mere "romanesk", og at denne udvikling vil forstyrre og måske helt umuliggøre de traditionelle adaptationer. Viser således hvordan Krzysztof Kieslowskis film "La double vie de Véronique" (1991) og Svend Åge Madsens roman "Syv alders galskab" (1994) begge unddrager sig adaptation til det andet værks kunstart.

Lindø, Anna Vibeke: Så du mon sproget?: om dagligdagens billedsprog. *Modersmål-Selskabets Årbog (1995)*, ISBN 87-7421-972-3, pp. 100-108.

Om metaforens funktion i hverdags sproget. Redegør for hvordan dagligsproget er gennemsyret af metaforer, belyst ud fra den kognitive semantik, der giver metaforen en central position i kulturanalysen og kulturkritikken.

Sørensen, Niels Arne (ed.): Tema: Historien på det hvide lærred. *Den jyske historiker (1996)ekstranummer, temanummer*, 40 p., ISBN 87-7023-756-5, ISSN 0109-9280.

Et temanummer om historiske film. Behandler en række film, der har brugt fortiden som rum for fortællingen. Indeholder følgende artikler: *Historien på det hvide lærred* (Niels Arne Sørensen), *Romerriget i Hollywood* (Jesper Carlsen), *"Kongen bød": et stykke demokratisk konsensuskultur* (Michael Bregnsbo), *"Gallipoli": "En nations fødsel"*, *revideret udgave* (Stuart Ward), *Marias storhed og fald: Rainer Werner Fassbinders "Die Ehe der Maria Braun" (1978/79)* (Henrik Tvarnø).

Thomsen, Bodil Marie: Through my (t)ears...: en analyse af "Blue Velvet". In: Kyndrup, Morten; Lehmann, Niels (eds.): *For melle rum*, Århus, Aarhus Universitetsforlag, 1996, 242 p., ISBN 87-7288-633-1, (Æstetikstudier; 3), ISSN 1395-1467, pp. 67-82.

En analyse af David Lynch's film "Blue Velvet" (1987) set i lyset af den melodramatiske genre.

Winther, Ida Wentzel: "En bliven hjem": "Die Zweite Heimat" i skæret af Gilles Deleuzes filmteori. In: Kyndrup, Morten; Lehmann, Niels (eds.): *Formelle rum*, Århus, Aarhus Universitetsforlag, 1996, 242 p., ISBN 87-7288-633-1, (Æstetikstudier; 3), ISSN 1395-1467, pp. 119-146.

En gennemgang af Edgar Reitz' TV-krønike "Die Zweite Heimat" (1993). Beskriver bl.a. Reitz' specielle fortælle teknik og flertydige brug af kameraet set i lyset af Gilles Deleuzes filmteori.

IAMCR-Papers: Sydney 1996

Agger, Gunhild: *TV-fiction from the provinces*. Aalborg, Aalborg Universitet, 1996, 17 p. (Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996). Note: The paper is part of a research project in progress on recent developments of Danish TV-fiction.

The absolute centre of production of Danish TV fiction is Copenhagen, and the largest single producer is DR (Danish Broadcast Corporation). On this background DR's Province Unit launched an alternative called "Stories from Denmark". Here focus shifted from centre to country and provinces. This production is the author's object of analysis in search of alternatives to dominant themes and aesthetics in TV-fiction with a certain popular appeal.

Bondebjerg, Ib: *Filmcomedy, modernization and gender roles: aspects of romantic comedy in Danish cinema*. København, Københavns Universitet, 1996, 25 p. (Københavns Universitet, Institut for Film- og Medievidenskab; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996).

This paper analyses the special Danish (romantic) film comedy and its relation to the American prototype. Through the analysis of the selected comedies from the 30's to the end of the 60's the paper will stress aesthetic and narrative similarities and variations and the way the comedies relate to the social and sexual modernization process during this period. The paper will also include aspects of the institutional profile of film production of comedies in Denmark and discuss the clash between the critical discourse on and the popular reception of comedies in Denmark.

Bruhn Jensen, Klaus: *Audience uses of television news in world cultures: comparative findings from the "News of the world project"*. København, Københavns Universitet, 1996, 27 p. (Københavns Universitet, Institut for Film- og Medievidenskab; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996).

Sponsored by UNESCO and IAMCR, the "News of the world" project has examined the reception and social uses of television news around the world with research teams

in seven countries: Belarus, Denmark, India, Israel, Italy, Mexico, and the USA. The purpose of the project has been to explore the audience experience and uses of news in different cultural and social contexts through the use of qualitative methodologies. The paper first presents a brief overview of the design of the study. Next, it briefly notes the four analytical foci addressed in all the countries: 1) Viewer assessments of TV as compared to other news media; 2) The place of TV news in the immediate context of viewing and its everyday routines; 3) Uses and relevances of news in other social contexts; 4) "Super themes", defined as the thematic constructs by which viewers are able to establish a link between the world of news and the world of everyday life. Special attention is given to the super themes and the similarities as well as differences with which respondents from different cultures articulate their understanding of social reality with reference to news.

Jauert, Per; Prehn, Ole: *Local television at the crossroads*. Århus, Århus Universitet, 1996, 33 p. (Århus Universitet, Institut for Film- og Medievidenskab; Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996).

This paper focuses on the news programmes broadcast on the local television stations in Aalborg and Aarhus and gives a brief overview of the local setting and the general programme policy on these two stations. The two stations are chosen among several possibilities because they represent two different organisational settings at each end of scale.

Krag Jacobsen, Jan: *The education and training of interviewers at Communication Studies, Roskilde University, Denmark*. Roskilde, Roskilde Universitetscenter, 1996, 8 p. (Roskilde Universitetscenter, Kommunikationsuddannelsen; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996).

During the recent years we have seen the interview play a crucial role as the "qualitative" or "focused interview" in different kinds of reception analysis and media ethnography in the field of media and

communication studies. The paper describes the teaching in interviewing technique at Department of Communication, Roskilde University, Denmark.

Nielsen, Poul Erik: *Comedy series in Danish television for better and worse*. Århus, Århus Universitet, 1996, 27 p. (Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996).

The main purpose of this paper is to discuss, why Danish so-called popular series and especially comedy series with a very few exceptions have been a string of mediocre series. First, the paper gives a general historical review on Danish television as background information to understand the current development in drama production. Secondly, the paper examines the concept of genre and the basic features of the successful American and British situation comedy genre using mainly the American series "Roseanne" as an example. Thirdly, the paper analyses the Danish television serial "Tre ludere og en lommetyv" and the Danish television series "Hjem til fem" in a genre perspective.

Poulsen, Jørgen: *The reading of newspapers: unconscious and repressed: a qualitative study*. Roskilde, Roskilde Universitetscenter, 1996, 18 p. (Roskilde Universitetscenter, Kommunikationsuddannelsen; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996).

The present paper sums up parts of the findings and a methodological discussion deriving from a qualitative and quantitative research project on the reading of local daily papers in Denmark carried out during 1994-96. The qualitative part, discussed here, consisted of 62 semi-structured qualitative interviews and three group workshops (40 participants).

Tufte, Birgitte: *Media education: the state of the art in Europe with focus on Denmark*. København, Danmarks Lærerhøjskole, 1996, 18 p. (Danmarks Lærerhøjskole, Institut for Æstetiske Fag og Mediepædagogik; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996). Note: The first part of

this paper has been published in *Media Development* 42(1995)2, pp. 25-28.

Media education has gradually gained status in many countries all over the world during the past two decades, although only a few countries have integrated it into the curriculum of the school. The paper describes the current situation in Europe with focus on Denmark.

Finland

Ikävalko, Elisa: *Ylivoimapeli mediassa: julkisuusmekanismi ja julkisuuden hallinta*. (Superiority in media: the mechanisms and management of publicity.) Helsinki, Införviestintä, 1996, 320 p., ISBN 952-5123-00-6. Note: Dissertation. Abstract in English.

I forskningen granskas publicitetens mekanismer samt inre och yttre faktorer som påverkar förhållandet mellan en organisation och offentligheten. Författaren har undersökt vilka lagbundenheter och styrningsmöjligheter det finns i kontakten mellan media och organisationer, hurdana uppfattningar organisationer och media har om varandra och hur dessa uppfattningar kommer fram i praktiken. Forskningen baserar sig på temaintervjuer med företagsledare, informationspersonal och redaktörer. Intervjumaterialet har analyserats med diskursanalys.

Jääsaari, Johanna (ed.): *Radio- ja TV-tutkimuksen vuosikirja 1996*. (Yearbook of radio- and television research 1996.) Helsinki, Yleisradio, 1996, 180 p., ISBN 951-43-0740-2. (Finnish Broadcasting Company).

Rundradions årsbok 1996 koncentrerar sig på publikforskning. I artiklarna behandlas radio- och TV-publik samt olika forskningsresultat. Också temat för Rundradions 70-års jubileum behandlas. Författare är: Raija Sarkkinen, Tom Moring, Heikki Kasari, Erja Ruohomaa, Pertti Tiuhonen, Paavo Oinonen, Vesa Pihanurmi, Heikki Hellman, Tuomo Sauri, Christina Wessman, Ari Savinen, Johanna Jääsaari, Minna Aslama, Mitti Snäll, Marika Majamäki och Katja Sillanpää.

Kinisjärvi, Raimo (ed.); Pesonen, Sauli (ed.): *Viisi elokuvatohtoria Oulun elokuvakeskuksen 20-vuotistaipaleen kunniak-*

si. (Five doctors of film in honour of the 20th anniversary of Oulu Film Centre.) Oulu, Oulun elokuvakeskus, 1995, 145 p., ISBN 951-95703-4-9, (Oulun elokuvakeskus; 21). (Oulu Film Centre).

Antologin innehåller fem artiklar om film- eller televisionsforskning. Författare är: Veijo Hietala, Jukka Sihvonen, Jarmo Valkola, Tarmo Malmberg och Matti Lukkarila.

Laiho, Marianna, Ruoho, Iris (eds.): *Naisen naamio, miehen maski: katse ja sukupuoli mediakuvassa*. (Female vs. male representation in mass media.) Helsinki, Kansan sivistystyön liitto, 1996, 207, 1 p., ISBN 951-9455-58-2.

I artikelsamlingen behandlas presentation och innebörd av åskådningssätt, sexualitet, maskulinitet och femininitet i masskommunikationen, d.v.s. i reklam, nyhetsjournalistik och nyhetsbilder samt i televisionens sak- och dramaprogram. Författare är: Janne Seppänen, Kaarina Nikunen, Irma Kaarina Halonen, Iris Ruoho, Marianna Laiho, Jorma Hänninen, Pertti Näränen och Arto Tiihonen.

Luostarinen, Heikki; Kivikuru, Ullamaija; Ukkola, Merja (eds.): *Sopulisilppuri: mediakritiikin näkökulmia*. (Viewpoints on media criticism.) Lahti, Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, 1996, 240 p., ISBN 951-45-7150-9. (University of Helsinki, Research and training centre of Lahti.).

Publikationen är en kursbok i mediekritik. Den presenterar mediekritikens grunder, historia, centrala teman och aspekter samt journalistisk kultur och journalistikbranschens spelregler. Artikelförfattare är: Heikki Luostarinen, Ullamaija Kivikuru, Esa Sirkkunen, Ari Heinonen, Tuomo Mörä, Elina Sana, Marja Alastalo, Anu Kantola, Sirpa Puhakka, Seija Ridell och Sami Noponen.

Mäkipää, Pekka: *Elokuvaterapiasta eli, elävän kuvan hoidollisesta käytöstä*. (Film-therapy: on the use of motion pictures in therapy.) Anjalankoski, Kuuma tuotantoa, 1996, 104 p., ISBN 952-90-7353-4.

I boken presenteras användningen av filmterapi i psykiatrisk vård som en separat del av sjukhusvården. Terapin omfattar både filmskapande (videofilmning) och filmtittande. Författaren granskar även andra

terapiformer som utnyttjar kreativitet och jämför dem med traditionell psykoterapi.

Nieminen, Hannu: *Democracy, communication, and the forms of publicness: Habermas, Williams, and the British case*. Westminster, University of Westminster, 1996, 368 p., (University of Westminster). Note: Doctoral thesis, unpublished.

The thesis discusses the relationship between communication and democracy on the basis of Habermas' and Williams' theories on publicness and culture. The author presents a historical-sociological model for framing a question, especially from the standpoint of the British society.

Nikunen, Kaarina: *Naisellisuuden naamiot: kuva, katse ja representaation politiikka*. (The masks of femininity: image, view and the politics of representation.) Tampere, Tampereen yliopisto, 1996, 120 p., ISBN 951-44-4000-5, (Julkaisuja, sarja Sarja A; 89/1996), ISSN 0358-4585. (University of Tampere, Department of Journalism and Mass Communication). Note: Pro gradu-avhandling.

Författaren studerar representationen av femininitet utgående från angloamerikanska feministiska teorier och synpunkter. I feministisk diskussion anknyts visuell representation till det kulturella och biologiska könet. Författaren utreder möjligheter att ändra existerande sexuella modeller och skapa nya synsätt. Speciell uppmärksamhet fästs vid överdriven femininitet som kan användas för att upphäva traditionella representationer av kvinnan. Två TV-program gjorda av kvinnor för kvinnor analyseras med användning av begreppet maskering.

Niskanen, Riitta: *Ihmiskuva 1950-luvun suomalaisissa julisteissa: tiedettä naista syleilevästä miehestä*. (Characterization of man in Finnish posters of the fifties.) Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1996, 175 p., ISBN 951-717-910-3, (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia; 640), ISSN 0355-1768. (Finnish Literature Society). Note: Doctoral dissertation. English summary.

I doktorsavhandlingen analyseras Konsumtionsandelslagens centralförbunds affischsamling över åren 1949-1957 på basen av reklamteorier. Analysen gäller speciellt representationerna av människan samt världsbilden i affischerna, och avsik-

ten är att klarlägga eventuella samhälleliga värderingar, attityder och stereotyper.

Nordenstreng, Kaarle (ed.): *Sananvapaus*. (Freedom of speech.) Helsinki, WSOY, 1996, 288 p., ISBN 951-0-20841-8.

I artikelsamlingen presenteras de nya bestämmelserna för yttrandefrihet som ingår i Finlands författning samt bestämmelsernas historiska bakgrund alltifrån tryckfrihetsförordningen år 1776. Dessutom presenteras medborgarsamhällets och masskommunikationsfackmannens aspekter på tryckfrihetens nuläge. Författare: Sami Manninen, Ari Heinonen, Kaarle Nordenstreng, Yrjö Ahmavaara, Juhani Kortteinen, Pirkko Leino-Kaukiainen, Tuija Pulkkinen, Teuvo Pohjolainen och Timo Kuronen.

Näränen, Pertti: *Audiovisuaalisen kulttuurin apukoulu*. (Special school for audiovisual culture.) Tampere, Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskus, 1996, 132 p., ISBN 951-44-4004-8, (Julkaisusarja, sarja B; 2/96), ISSN 0359-6540. (University of Tampere, Institute for extension studies).

I publikationen studeras den audiovisuella kulturen i olika media (film, television, video, hypermedia). Publikationen är en introduktion till forskning kring audiovisuell kultur.

Soramäki, Martti; Okkonen, Kirsi-Marja: *Taloudellinen integraatio ja EU:n audiovisuaalinen politiikka*. (Economic integration and the audiovisual policy in the European Union.) Helsinki, Yleisradio, 1996, 86, 24 p., ISBN 951-43-0717-8. (Finnish Broadcasting Company).

I forskningen behandlas AV-politikens utveckling, innehåll och utvecklingsstrategier inom EU. Behandlingen av AV-frågor inom GATT behandlas. EU:s TV-direktiv ingår som bilaga.

Tarkka, Minna (ed.); Hintikka, Kari A. (ed.); Mäkelä, Asko (ed.): *Johdatus uuteen mediaan*. (Introduction to the new media.) Helsinki, Edita, 1996, 219, 7 p., ISBN 951-37-1700-3.

I publikationen behandlas digital media samt mediekultur och -forskning som en strukturell del av samhället. Publikationen närmar sig ämnet från fem olika perspektiv: definition av ny media, analys av grupper, användargränssnitt och estetik kring

media samt terminologi i anknytning till digital media. Författare är: Simon Penny, Geert Levink, Samu Mielonen, Heidi Tikka, Asko Mäkelä, Sam Inkinen, Minna Tarkka, Terry Winograd, Maria Fernández, Lev Manovich och Kari Hintikka.

Virtapohja, Kalle: *"Se on siinä!"*: tutkimus jääkiekon maailmanmestaruudesta, mediasta ja urheilusankaruuden tuottamisesta. (Research on world championships in ice-hockey, media and representation of sport heroism.) Jyväskylä, 1996, 146 p., (University of Jyväskylä, Department of Communication, Journalist Education). Note: Licentiate's dissertation, unpublished.

I licentiatavhandlingens utreds hur man skapar sportheroism i medienotiser och i den journalistiska praxisen. Forskningsunderlaget består av pressartiklar, TV-program och videofilmer. Forskningsmetoden baserar sig på Dayans och Katz's media events-teorier.

Artiklar

Auvinen, Arvi: Kokeiluja, koulutusta, elokuvia ja vekseleitä. (Experimentation, training, films and bills.) *Lähikuva* (1996) 1, ISSN 0782-3053, pp. 84-95.

Artikeln är en personlig redogörelse över filmskapandets problem. Författaren dryftar kombinationen drama och dokument samt språkets ställning i film.

Herkman, Juha: Muukalaisvihan hedelmät: media, rasistinen diskurssi ja identiteetti. (The fruits of xenophobia. The media, the discourse of racism and identity.) *Kulttuuritutkimus* 13(1996) 1, ISSN 0781-5751, pp. 28-36. Note: Abstract in English.

I artikeln behandlas ett fall där en somalier mördade en tonårsflicka i Tammerfors. Diskussionen och notiseringen av fallet i massmedia analyseras med hjälp av diskursanalys. Författaren ställer händelsen i relation till det rådande kulturella och samhälleliga läget som präglas av stark rasism.

Honka-Hallila, Ari: Kun radio teki murron. (When radio burgled a house.) *Lähikuva* (1996)1, ISSN 0782-3053, pp. 19-37. Note: Summary in English.

Den 28 september 1950 gjordes ett iscensatt inbrott. I artikeln behandlas radiosändningen av inbrottet och den efterföl-

jande pressdiskussionen. Redaktörerna Usko Santavuoris och Martti Silvennoins tilltag åstadkom en mängd opinionsyttringar i vilka man tog ställning till polisens brutala handling och språkbruk. Också i övrigt ådrog sig polisens agerande uppmärksamhet och väckte motstridiga känslor bland allmänheten.

Kemppainen, Pentti: Radion Vanha ja Uusi järjestyks. (The old and the new order of the Finnish radio.) *Lähikuva* (1996) 1, ISSN 0782-3053, pp. 68-83. Note: Summary in English.

Författaren utreder vilken inverkan deregulationen, d.v.s. upphävandet av regler, i den allmänuropeiska kommunikationspolitiken kommer att ha på Rundradions programstrategier. Undersökningen öppnar tiden från kanalreformen år 1990 fram till nutiden som karakteriseras av centralisering, kedjebildning och internationalisering.

Kuivakari, Seppo: Virtuaalinen mandala: onko internet tie omakohtaiseen mediatajuntaan? (The virtual mandala: is the Internet a road to a personal media consciousness?) *Kulttuuritutkimus* 13(1996) 2, ISSN 0781-5751, pp. 15-19. Note: Abstract in English.

I artikeln dryftas förhållandet mellan Internet och användarens medvetande. Författaren menar att man genom att framsälla informationsfragment från informationsnätverken kan skapa sig en verklighet som präglas av den egna identiteten.

Luostarinen, Heikki: Sodan kuvaa tutkijain silmin. (The image of war.) In: Ahonen, Sirkka (ed.): *Ihmistä tutkimassa: ajassa, maailmalla, ajatuksessa*, Helsinki, Otava, 1996, 176 p., ISBN 951-1-14366-2, pp. 75-89.

Artikeln behandlar krigsbeskrivningens historia samt journalistik och etik i anknytning till krig. Dessutom behandlas alternativa sätt att återge krig samt "fredsjournalistik" och dess möjligheter. Författaren anser att redaktörens roll som yrkesutövare inte behöver vara i konflikt med rollen som människa.

Modinos, Tuija: Musiikkivideot nuorten ja tutkijoiden silmin. (Music videos through young people's and scientists' eyes.) *Nuorisotutkimus* 14(1996)2, ISSN 0780-0886, pp. 13-24.

Artikeln belyser diskussionen kring musikvideo och ungdom samt anknytande

teoretiska problem. Författaren granskar ämnet i ljuset av material som har samlats in genom en enkät bland gymnasister och universitetsstudenter.

Nordmark, Dag: Suomisen perheen sukulaisia Ruotsissa ja maailmalla. (The relatives of the Suominen family in Sweden and elsewhere in the world.) *Lähikuva* (1996)1, ISSN 0782-3053, pp. 7-18. Note: Summary in English.

I artikeln analyseras den svenska familjeserien Familjen Björck som gavs i radion år 1936 och som utgjorde en förebild för den finska radio- och filmserien Suomisen perhe (familjen Suominen). De båda serierna karakteriserades av ett harmoniskt, modernt familjeliv som inte var främmande för problem och krigstidens nationella prövningar. Dessutom dryftas frågan om vilken genre denna typ av serier hör till.

Oinonen, Paavo: Kesäkarnevaaleilla Kankkulassa: huomioita radiosarjan huumorista. (Summer carnival at Kankkula: observations on humour in a radio serial.) *Lähikuva* (1996)1, ISSN 0782-3053, pp. 38-51. Note: Summary in English.

I slutet av 1950-talet började sändningen av en lång och populär radioserie Kankkulan kaivolla (Vid Kankkula brunn). Författaren analyserar programmets humoristiska karaktär och orsakerna till populariteten. Enligt författaren grundar sig seriens komikstruktur och humorgenre på karnevalism och protest mot rådande normer. Programmet utnyttjar folkhumorn och representerar en grövre stil som tidigare var förhärskande i radiounderhållningen.

Ojajarvi, Sanna: "Jos toi sun äijä olis nainen...": naisellisen ja miehekkään rajat suomalaisissa parisuhdevisailuissa. ("If that husband of yours happened to be a woman...": representation of femininity vs. masculinity in dating quiz shows in Finnish television.) *Tiedotustutkimus* 19 (1996)2, ISSN 0357-8070, pp. 6-19. Note: English summary.

I artikeln behandlas finska TV-quizprogram som bygger på parrelationer (Napakymppi, Tuttu juttu, Tosiheimo). Programmens könsrepresentationer och könsrollsystem studeras med hjälp av diskurser som bygger upp sexualitet som social och kulturell konstruktion. Författaren utgår från John Fiskes påstående att parrelationsprogram hör till de progressivaste quizprogrammen beträffande sexualpolitik.

I artikelns teoretiska referensram ingår synpunkter från feministisk forskning.

Orjala, Jaana: Alueelliset ykköslehdet "meidän" asialla. (The leading provincial newspapers on "our" mission.) *Tiedotustutkimus* 19(1996)2, ISSN 0357-8070, pp. 52-65. Note: English summary.

I artikeln granskas lokaltidningarnas innehåll och betydelse för landskapens identitet. Författaren utreder hur tidningarna skapar och reproducerar "vi"-andan och samhörigheten, en för tidningens existens och spridning väsentlig faktor. Forskningen baserar sig på textanalys av sju lokaltidningar samt intervju med redaktörerna.

Raittila, Pentti: Estonia-katastrofin uuti-sointi virolaisuutta rakentamassa: "näin ei voi tapahtua suomalaisissa autolautoissa". (Covering Estonia - constructing Estonian identity.) *Tiedotustutkimus* 19(1996) 2, ISSN 0357-8070, pp. 20-35. Note: English summary.

Artikeln baseras på en analys av notiseringen kring Estonia-katastrofen. Författarens avsikt är att utreda hur uppfattningen om estländare byggdes upp i finsk nyhetsjournalistik efter katastrofen. Granskningen sker på två plan: dels vilken roll de journalistiska rutinerna och uppfattningarna om estländare fick i mediediskussionen om katastroforsakerna, dels hur ett konstaterande av fakta, vilket ingår som en väsentlig del i nyhetsjournalistiken, byggde upp en föreställning om att estländarna bar skulden för katastrofen.

Ruohomaa, Erja: Radio-ohjelma ennen ja nyt. (Towards new concepts of radio programming.) *Lähikuva* (1996)1, ISSN 0782-3053, pp. 52-67. Note: Summary in English.

I artikeln dryftas begreppet radioprogram och hur innehållet i detta begrepp har förändrats sedan 1920-talet. Omorganiseringen av programstrukturen och konkurrenssituationen har medfört att uppfattningarna om radioprogram har ändrats. Kanalerna har utvecklats till produkter vilkas sändningar riktas till en analyserad publikmålgrupp.

Salmi, Hannu: Elokuva, mentaliteetti ja "suomalaisuus". (Film, mentality and Finnish national consciousness.) In: Laaksonen, Pekka; Mettomäki, Sirkka-Liisa

(eds.): *Olkaamme siis suomalaisia, Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1996, 294 p., ISBN 951-717-878-6, (Kalevalaseuran vuosikirja; 75-76), ISSN 0355-0311, pp. 91-96. (Finnish Literature Society, Kalevala Society).*

I artikeln granskas den finska filmen som historisk representation. Filmerna har skapat gemensamma erfarenheter och format folkets kollektiva minne och tidsperiodens mentalitet. Författaren eftersträvar att finna samband mellan begreppet mentalitet och den inhemska filmhistoriens utvecklingslinjer. Han anser att filmens viktigaste mentala effekt var att den speciellt under 30- och 40-talen bidrog till att skapa bilden av det finska folkets enhet.

Siivonen, Timo J.: Kommunikaation kiihko ja hallinnan hurmio. (The passion of communication and the spell of control.) *Kulttuuritutkimus* 13(1996)2, ISSN 0781-5751, pp. 3-14. Note: Abstract in English.

Enligt författaren avser teknologi inte maskiner och utrustning utan den diskurs som sammanlänkar diskursen kring maskiner och utrustning med diskursen kring andra områden i livet såsom folkslag, kön, nationalitet eller klass. Med "ny teknologi" avser man således inte effektivare mikroprocessorer eller mer brukarvänliga program utan den logik som får oss att tro att ökade möjligheter i informationsbehandling ger oss kvalitativt bättre kommunikation.

Suhonen, Pertti: Mieliopidemätkimukset, journalismi ja politiikka. (Opinion polls, journalism and politics.) *Tiedotustutkimus* 19(1996)2, ISSN 0357-8070, pp. 36-51. Note: English summary.

Enligt författaren har opinionsmätningar blivit en samhällselig institution. Andra institutioner, främst då media, partierna och andra intresseorganisationer, använder opinionsmätningar i sin verksamhet. Då medierna låter utföra opinionsmätningar sköter de på ett nytt sätt den folkrepresentationsuppgift som tidigare har hört till bl.a. de övriga institutionerna. Marknadskrafterna följer aktivt upp folkopinionen och beaktar den i sin verksamhet.

Valkola, Jarmo: Montaasin visuaalinen hahmottaminen: näkymiä kuvallisen kulttuurin lähteille. (The visual construction of mon-

tage: glimpses of the sources of visual culture.) *Kulttuuritutkimus* 13 (1996)2, ISSN 0781-5751, pp. 28-40. Note: Abstract in English.

I artikeln behandlas skillnaden mellan två olika klippningsstilar, "kontinuitetsklippning" och "montageklippning", inom filmen samt hur man med hjälp av montage kan skapa kinetiska och visuella associationer. Dessutom dryftas kulturella skillnader i montage.

Norge

Bakke, John Willy (ed.); Julsrud, Tom (ed.): *Den elektroniske nomade: med Marshall McLuhan som guide langs den digitale landevei*. Oslo, Spartacus, 1996, 224 p., ISBN 82-430-0066-6.

Ei samling av ni essay der sentrale sider ved Marshall McLuhans forfatterskap blir gjennomgått og drøfta i forhold til dagens og morgendagens mediesamfunn. Bakke, John Willy: *McLuhan i dag. En introduksjon*; Rasmussen, Terje: *McLuhans mange budskap. En oversikt*; Eriksen, Thomas Hylland: *Globaliseringens diaboliske reversering. Hva McLuhan ikke så*; Johansen, Anders: *Stilen er budskapet*; Harbitz, Niels Jacob: *McLuhans metode*; Bakke, John Willy: *Aktive metaforer. En analyse av teorien om medienes "natur"*; Julsrud, Tom: *På sporet av den elektroniske tidsalder*; Rasmussen, Terje: *Inn i det akustiske rom*; Gramstad, Thomas: *Edisongalaksen. Om Internett, McLuhan og den elektroniske tekst*.

Bakke, Tormod: *Filmmax 1997*. Oslo, Schibsted, 1996, 703 p., ISBN 82-516-1641-7.

En film- og videoguide med korte beskrivelser av filmer, med vurdering av kvalitet, sjanger og opplysninger om produksjonsland, regissør, skuespillere, produksjonsår m.m.

Bech-Karlsen, Jo: *Ubehaget i journalistikken: en pamflett*. Oslo, Forum, 1996, 105 p., ISBN 82-03-29076-0.

Forfatteren drøfter det ubehaget han føler overfor utvekster og tendenser i journalistikk og massemedier. Han drøfter hvordan journalistikken utvikler seg, og

tar bl.a. opp hvordan folkeopplysningstanken er erstatta av service-journalistikken. Han spør om journalistikken vil overleve som sjølstendig og uavhengig fag de neste tiåra.

Bjørnstad, Taran L: *"Vold – det er å slå sånn ordentlig": en studie av voldsbegrepet slik det kommer til uttrykk på tre forskjellige arenaer*. Oslo, Politihøgskolens forskningsavdeling, 1996, 123 p., ISBN 82-90019-16-5, (Vold og sex i fjernsynsmediene – virkninger på barn og unge. Arbeidsrapport). (Norske Kvinners Sanitetsforening; Politihøgskolens forskningsavdeling). Note: Er tidligere registrert som hovedfagsoppgave.

Forfatteren vurderer om det er konsistens mellom voldsbegrepet slik det brukes og kommer til uttrykk i tre forskjellige virkeligheter: den samfunnskapte virkelighet, den symbolske virkelighet (f.eks. i fjernsyn) og den subjektive virkelighet. Målet er å bedre kunne se hva som er basis for påvirkning fra mediene. I drøftinga av vold i fjernsynstilbudet til ungdom ser hun på dokumentarsjangeren og fiksjon der vold og kriminalitet er det sentrale emnet, med analyseeksempler fra NRK, TV2, TVNorge og TV3.

Blokhus, Yngve; Molde, Audun: *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget, 1996, 487 p., ISBN 82-00-22747-2.

Forfatterne vil gi en oversikt over de historiske utviklingslinjene i internasjonal populærmusikk og sette disse inn i et kulturhistorisk perspektiv. Hovedvekt ligger på å forklare sjangrenes opprinnelse og utvikling, og å presentere de sentrale musikalske stilskaferne. De vil også knytte an til musikkindustri og teknologi.

Bredal, Tore M: *Vis avis ledelse: "dette må du vite som avisleder"*. Oslo, Pressens Lederprogram, 1996, 16 p., (Pressens Lederprogram).

Forfatteren presenterer en kvalitativ undersøkelse av norske avislederes syn på eget kompetansebehov, og kompetansebehovet i norsk presse generelt. Grunnlaget for undersøkelsen er intervju med personer fra 12 tilfeldige aviser.

Dahl, Hans Fredrik; Gripsrud, Jostein; Iversen, Gunnar; e.a.: *Kinoens mørke fjernsynets lys: levende bilder i Norge gjennom*

hundre år. Oslo, Gyldendal norsk forlag, 1996, 494 p., ISBN 82-05-23193-1. Note: Torleif Sjøgren-Erichsen er bilderedaktør. Boka er avslutninga av forskningsprosjektet "Levende bilder i Norge".

En sammenhengende framstilling av levende bilders (film og fjernsyn) utvikling i Norge gjennom hundre år, både norskprodusert og importert. I tillegg går forfatterne nærmere inn på mennesker og begivenheter som har satt sitt preg på historien. Hollywood, politisk film, kinosituasjonen, publikum, forholdet film/fjernsyn er blant emnene som blir tatt opp. Boka er fyldig illustrert.

Eide, Martin: *In massemedia res: Giddens, medier og modernitet*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 18 p., ISBN 82-578-0352-9, (Arbeidsnotater; 5). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren ser på Anthony Giddens' modernitetsanalyse, og drøfter hvordan massemediene på samme tid har både en sentral og en perifer posisjon, en utematisert hovedsak, i Giddens' analyse.

Film og kino: årboknummer 1995. Oslo, Kommunale Kinematografers Landsforbund, 1996, 50 p., (Film og kino; 4A), ISSN 0015-135. (Kommunale Kinematografers Landsforbund).

Årboknummeret av Film og kino inneholder bl.a. oversikt over filmer godkjent og sensurert av Statens filmtilsyn, kinostatistikk 1990-1995, driftsresultater ved de norske kinoene, besøk og billettinntekter på norske filmer 1961-1995 og nordisk kinostatistikk 1979-1995.

Futsæter, Knut-Arne: *Gallups mediebarometer 1995*. Oslo, Norsk Gallup Institutt A/S, 1996, 32 p., (Rapport; 1996, 2). (Norsk Gallup Institutt A/S).

Rapporten presenterer data fra Forbruker & media-undersøkelsen som Norsk Gallup står for, der 29 050 personer er intervjuet om mediebruk m.m. Dataene er i hovedsak presentert i form av figurer og grafikk.

Futsæter, Knut-Arne: *Lokal krig?: mediebruk i 29 konsesjonsområder for lokal-TV*. Oslo, Norsk Gallup Institutt A/S, 1996, 42 p., (Norsk Gallup Institutt A/S). Note: Vedlegg til Gallups mediebarometer 1995.

Forfatteren beskriver medielandskapet i de 29 konsesjonsområdene for lokal-fjernsyn. Han gir et bilde av hvordan bruken av daglige medier er før Norge får et fullverdig lokal-fjernsynstilbud, og ser på konkurranseforholda i de ulike områdene.

Futsæter, Knut-Arne: *Mediebruk blant innvandrere med URDU bakgrunn*. Oslo, Norsk Gallup Institutt A/S, 1996, 34 p., (Norsk Gallup Institutt A/S).

Forfatteren presenterer data fra en intervjuundersøkelse om medievaner blant 400 innvandrere med urdu-bakgrunn, bosatt i Oslo, i mars/april 1996.

Gjermundshaug, Roger; Kinn, Ivar: *Mot i brystet: serien som forandret fjernsyn-Norge*. Oslo, Orion forlag, 1996, 157 p., ISBN 82-458-0175-5.

Rikt illustrert praktbok om den norske situasjonskomedien "Mot i brystet", på TV2. Inneholder bl.a. bakgrunn og utvikling for serien, presentasjon av skuespillerne og rollefigurene, industrien rundt serien med spin off-produkter.

Gripsrud, Jostein (ed.): *Media and knowledge: the role of television*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 223 p., ISBN 82-911320-9-8, (Rhetoric-knowledge-mediation. Working papers; 2, 1996), ISSN 0804-2810. (Universitetet i Bergen, Retorikk – kunnskap – formidling).

An anthology on television, which moves from television's political ramifications and its role in the public sphere, via its general socio-cultural and -psychological functions and its relations to audiences, to analyses of more specific genres and aspects. The book consists of nine essays: Murdock, Graham: *Rights and representations. Public discourse and cultural citizenship*; Dayan, Daniel: *Maintaining identities, constructing identities. Particularistic media and diasporic communications. Presentation of a research theme*; Ellis, John: *Television as working through*; Silverstone, Roger: *Rhetoric, play, performance. Revisiting a study of the making of a BBC documentary*; Livingstone, Sonia: *Mediated knowledge. Recognition of the familiar, discovery of the new*; Corner, John: *Documentary. The re-socialization of a TV aesthetic*; Bruhn Jensen, Klaus: *Knowledge as received. A project on audience uses of television news in world cultures*;

Cheveigné, Suzanne de and Véron, Eliséo: *Science on TV. Forms and reception of science programmes on French television*; Johansen, Anders: *Credibility and media development*.

Grønnestad, Dag: *Filmdistribusjon i Norge: en analyse og drøfting av bransjens vilkår og utvikling*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 109 p., ISBN 82-578-0340-5, (Rapport; 24), ISSN 0801-2814. (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren vil beskrive filmdistribusjonens økonomiske og politiske vilkår i Norge i dag. Han beskriver kulturvaremarkedets mekanikk, filmens egenskaper som vare i et marked, de kvalitetsmessige vilkåra i filmmarkedet og hvordan filmtilbudet reguleres av etterspørsel og produksjonsnivå.

Hake, Karin: *"Baywatch er bare klisjé": samtaler om fjernsyn med 10- og 14-åringer: en kvalitativ undersøkelse*. Oslo, NRK Forskningen, 1996, 39 p., (Rapport; 1996, 1). (NRK Forskningen).

Rapporten presenterer en undersøkelse av barn og unges seermønster i et utviklingsperspektiv. Forfatteren bruker kvalitative intervju med 10- og 14-åringer for å undersøke nærmere forandring fra barnets seermønster til den voksnes.

Hake, Karin: *NRK-barnet og den kommersielle tenåringen: fjernsynsseing blant barn og ungdom 1995*. Oslo, NRK Forskningen, 1996, 21 p., (Rapport; 1996, 2). (NRK Forskningen).

Rapporten presenterer seertall og programpreferanser for norsk fjernsyn blant barn 3-11 år og ungdom 12-19 år i 1995.

Haldar, Marit: *"Leve lykkelig med sukker på": en studie av vold- og seksualitetsforestillinger i barns fjernsynsverden og i barns hverdagsverden*. Oslo, Politihøgskolens forskningsavdeling, 1996, 179 p., ISBN 82-90019-14-9, (Vold og sex i fjernsynsmediene – virkninger på barn og unge. Arbeidsrapport). (Norske Kvinners Sanitetsforening; Politihøgskolens forskningsavdeling).

Forfatteren studerer forestillinger og holdninger til vold og seksualitet på tre ulike sosialiseringarenaer: fjernsynet, barnehagepersonale og foreldre. I tillegg ser hun på barns egen forståelse og erfaring med

vold og seksualitet. Hun vurderer fjernsynstilbudet retta mot norske småbarn, og gjør en innholdsanalyse av utvalgte program. Deretter foretar hun observasjon blant barnehagebarn, og intervjuer personalet og foreldra.

Hausken, Liv: *On narrativity*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 11 p., ISBN 82-578-0347-2, (Working papers; 1996, 1). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap). Note: Paper delivered at the Ph.D seminar "Fortællingens teori – narrativitet og medier", Sønderborg, Danmark, November 1995.

The author discusses the concept "narrativity". She argues that one cannot speak of "narrativity" without speaking of narrative discourse, and that this will be based on "narrative competence". This concept, in turn, cannot be discussed without reference to "historicity".

Hellevik, Ottar: *Nordmenn og det gode liv: Norsk Monitor 1985-1995*. Oslo, Universitetsforlaget, 1996, 248 p., ISBN 82-00-22837-1. Note: Humoristen Odd Brretzen har illustrert og kommentert i boka.

Boka bygger på svar som Markeds- og mediainstituttet har fått inn i meningsmålingsprosjektet Norsk Monitor i løpet av det siste tiåret. Forfatteren bruker disse opplysningene til å tegne et bilde av utviklingstendenser i det norske samfunnet i dette tidsrommet.

Hetland, Sigurd Moe: *Aktuelle filmnavn og filmpriser 1996*. Oslo, Eget forlag, 1996, 83 p., (Aktuelle filmnavn; 1996). Note: Serien kan bestilles direkte fra forfatteren.

En kort oversikt over aktuelle filmnavn og priser delt ut til filmer i 1996, med bibliografiske opplysninger om de aktuelle skuespillerne og regissørene.

Høst, Sigurd: *Aviskonkurransen: nye og gamle teorier belyst gjennom A-pressens utvikling*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1996, 215 p., ISBN 82-7147-159-7.

Forfatteren belyser nye og gamle teorier om aviskonkurransen gjennom A-pressas utvikling. Han drøfter motstridende tendenser i avisutviklinga, og gir en oversikt over A-pressas utvikling fra mellomkrigs-

tida fram til i dag. Utviklinga på steder med aviskonkurransen blir dokumentert, og forfatteren går særlig inn på aviskonkurransen i Skien og Bodø.

Iversen, Gunnar (ed.); Kulset, Stig (ed.); Skretting, Kathrine (ed.): "As time goes by": festskrift i anledning Bjørn Sørenssens 50-års dag. Trondheim, Tapir, 1996, 320 p., ISBN 82-519-1239-3.

Boka er delt i fire: Dokumentarfilm, filmanalyse, fjernsyn og nye medier. Inneholder 20 bidrag av ulike forfattere: Kulset, Stig: *Dokumentarfilm og fortelling*; Iversen, Gunnar: *Reise ut og finne hjem. Reiseskildringen som genre i norsk dokumentarfilm*; Dahl, Hans Fredrik: *Skjebnedagen som ukerevy. 9. april 1940 i tysk Wochenschau*; Diesen, Jan Anders: *Det manglende mellomledd i norsk dokumentarfilmhistorie*; Kindem, Gorham og Sørenssen, Bjørn: *Bittersweet realities on Norwegian TV. "Sonja Henie, Queen of the ice"*; Olsson, Jan: *"Den dramatiserende folklivsskildringen i landskapets miljø"*. *Ett receptions collage över den nationella filmkulturens gränssnitt*; Myrstad, Anne Marit: *Film i historien, film som historie. Levende bilder som kilde eller konstruksjon?*; Solum, Ove: *Med Fant og Gjest mot lysere tider. Bemerkninger om Fant, gullalderfilmene og den kritiske offentligheten*; Jerslev, Anne: *Herbert Bibernans Salt of the earth*; Braaten, Lars Thomas: *Film, fortellerstyring og etiske implikasjoner*; Rommetveit, Ingrid: *"Stranger than paradise"*. *Fragmenter av "virkelighet" – i reflekterte tenkepauser*; Staiger, Janet: *Hitchcock in Texas. Intertextuality in the face of blood and gore*; Bakøy, Eva: *Pernille ordner alt. En næranalyse av en situasjonskomedie for barn*; Hagen, Ingunn: *Tv-titting som moralske dilemma*; Skretting, Kathrine: *Kvinnelige programledere på fjernsyn*; Syvertsen, Trine: *Privatisering av fjernsynsmarkedet. Et mediepolitisk drama i tre akter*; Borgersen, Terje: *Kunsten å se – på fjernsyn. Om kunst, formidlingsstrategi og kunstideologi*; Rasmussen, Terje: *Innskytelsen som teknologi og kultur. Tekst og hypertext*; Liestøl, Gunnar: *Fra teknikk til retorikk. Om produksjonskompetanse i nye medier*; Strøm, Gunnar: *Animasjon og ny teknologi*.

Johansen, Anders: *Gratie: og andre forsøk på å finne seg til rette i det moderne*. Oslo, Tiden, 1996, 430 p., ISBN 82-10-04120-7.

Ei samling av 22 essays om livsbetingelsene i moderne kultur. Forfatteren ser på mediebruk, fotball, moter, Marshall McLuhan m.m. Alle essayene har vært publisert tidligere, noen i andre varianter.

Johansen, Anders: *Sak 060/95 eller: hvem tar ansvar for etikken?* Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 47 p., ISBN 82-578-0351-0, (Arbeidsnotater; 1996, 4). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren går gjennom ei sak om et presseoppslag som han har klaga inn for Pressens faglige utvalg (PFU). Han bruker saka til å drøfte hva begrepet presseetikk innebærer og hvordan det blir tolka.

Klausen, Arne Martin: *Lillehammer-OL og olympismen: et moderne rituale og en flertydig ideologi*. Oslo, Ad Notam Gyldendal, 1996, 249 p., ISBN 82-417-0735-5. Note: Boka er en del av forskningsprosjektet "OL-94 og kulturdimensjonen".

Forfatteren drøfter vinter-OL på Lillehammer i 1994 som eksempel på og symbol på en integrert del av moderniseringsprosessene. Han tar opp spørsmål knytta til norsk kultur og egenart i møte med det moderne eller postmoderne. Boka presenterer observasjoner, beskrivelser og analyser som skal vise hvordan OL er mer enn en idrettskonkurranse, og hvordan de rituelle og symbolske elementer i arrangementet avdekker sentrale verdier i samfunnet utover det rent sportslige.

Kløvstad, Cecilie: *"Bank på før du kommer inn": en studie om ungdom, seksualitet og fjernsyn*. Oslo, Politihøgskolens forskningsavdeling, 1996, 73 p., ISBN 82-90019-15-7, (Vold og sex i fjernsynsmediene – virkninger på barn og unge. Arbeidsrapport). (Norske Kvinners Sanitetsforening; Politihøgskolens forskningsavdeling). Note: Tidligere registrert som hovedfagsoppgave.

Forfatteren drøfter ungdom, seksualitet og fjernsyn gjennom å se på hvilken måte seksualitet kommer til uttrykk i fem ungdomsserier fra NRK, TV2, TVNorge og TV3, og gjennom dybdeintervju med 12 ungdommer. Seriene er: Helene og gutta,

Beverly Hills, Melrose Place, Baywatch og U.

Larsen, Peter: *Through a glass darkly: reflections on Mr. Hardy's camera look*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 18 p., ISBN 82-578-0346-4, (Working papers; 1996, 3). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

The author discusses the camera look of Oliver Hardy in the Laurel & Hardy comedies, referring to Christian Metz' reply to the critics after his article "Note on two kinds of voyeurism".

Myrstad, Anne Marit: *Melodrama, kjønn og nasjon: en studie av norske bygdefilmer 1920-1930*. Trondheim, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet NTNU, 1995, 320 p., ISBN 82-7861-003-7. Note: Dr.art. dissertation in film studies.

The author discusses the national breakthrough in Norwegian films in the period 1920-30. She describes the variation as well as the common traits in the country dramas style and thematic, and relates their respectability to their nation building potential, while their popularity is discussed in connection to the dominance of melodramatic conventions. The country films' representation of nation and gender is discussed in relation to an audience of young men and women of the new Norwegian nation. The films "Fante-Anne" and "Kaksen paa Øverland" are the two main films analysed.

Mølster, Ragnhild: *"I kveldens reportasje viser vi virkeligheten ..."*: journalistisk retorikk i fjernsyn: Dokument 2 i et retorisk perspektiv. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 175 p., ISBN 82-578-0339-1, (Rapport; 27), ISSN 0801-2814. (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap). Note: Er tidligere registrert som hovedoppgave.

Forfatteren bruker retorisk teori til å analysere to program av TV2s dokumentarfjernsynsserie Dokument 2. Gjennom observasjon i redaksjonen ser hun også på produksjonsprosessen, avsendersiden og deres intensjoner, og drøfter journalistisk ideologi og framstillingsmåte.

Om avvikling av resterende eneretter i telesektoren. Oslo, Samferdselsdepartementet, 1996, 56 p., (St.prp.; 70, (1995-96)). (Samferdselsdepartementet). Note: Tilråding fra Samferdselsdepartementet av

24. mai 1996, godkjent i statsråd samme dag.

Proposisjonen inneholder endringer som fører til at de resterende enerettsordningene som Telenor har i telesektoren, blir avvikla. Det blir bl.a. foreslått at hele telemarkedet åpnes for konkurranse fra 1. januar 1998.

Ramirez-Ospina, Alvaro: *Adapsjoner og skuffelser: om Garcia Márquez som manusforfatter*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 18 p., ISBN 82-578-0348-0, (Arbeidsnotater; 6). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren drøfter ulike adapsjoner av Garcia Márquez' litteratur til film, og hvorfor dette ser ut til å være så vanskelig å få til på en god måte.

Rapport fra kulturjournalistisk seminar: en tredje formidlingsvei?: *Trondheim november 1995*. (Oslo, Arbeidsgruppen for kulturjournalistikk under den norske kulturtiårskomiteen, (1996?), 57 p., (Arbeidsgruppen for kulturjournalistikk under den norske kulturtiårskomiteen.))

Rapport fra et seminar om kulturjournalistikk, der journalister og kunstnere møttes for å diskutere samarbeid og sammenfallende/motstridende interesser.

Rynning, Erik: *TV-revolusjonen i Norge: maktspill og intriger*. Oslo, MLI International Consultants A.S, 1996, 383 p., ISBN 82-993997-1-8.

Forfatteren forteller om oppstartinga og drifta av TVNorge de første åra ut fra egne personlige erfaringer som deltaker i prosessen. Han starter med de første fjernsynssendingene sommeren 1988, og beskriver kontakten med myndighetene, eierskapsforhold, rettssaker, møter med politikere, økonomiske faktorer osv.

Simonnes, Helge (leder): *Medieombud*. Oslo, Statens forvaltningstjeneste, 1996, 122 p., ISBN 82-583-0398-8, (NOU; 12, 1996), ISSN 0333-2306. (Statens forvaltningstjeneste). Note: Utredning fra en arbeidsgruppe oppnevnt av Kulturdepartementet 14. mai 1994. Avgitt til Kulturdepartementet 14. august 1996.

Utredninga drøfter bakgrunnen for, og kravet om, at mediene må underlegges en sterkere medieetisk styring. Det blir gitt en vurdering av hvordan tilsynssystemene i Sverige og Danmark fungerer, og det

medieetiske systemet i Norge blir beskrevet og drøfta. Utredninga inneholder flere vurderinger og anbefalinger om endring.

Sivertsen, Erling: *Tiltroen til samfunnsinstitusjoner*. Bergen, Universitetet i Bergen, 1996, 23 p., ISBN 82-578-0344-8, (Working papers; 1996, 2). (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap).

Forfatteren drøfter om det er en sammenheng mellom den svekka tiltroen til samfunnsinstitusjoner og den økte tiltroen til mediene. Han peker først på nyansen mellom tiltro og tillit, så skiller han mellom samfunnsinstitusjoner og ledere, til slutt presenterer han en analyse med en dramaturgisk innretning der mediens rolle som hovedscene blir et sentralt element.

Sogstad, Knut: *Layout: journalistisk presentasjon*. Fredrikstad, Institutt for journalistikk, 1996, 227 p., ISBN 82-7147-161-9.

Ei innførings- og bruksbok i journalistisk presentasjon på trykk, altså layout. Hovedvekt er lagt på avispresentasjon i praksis, med faktiske eksempler. Forfatteren ser bl.a. på typografi, illustrasjoner og forholdet mellom tekst og bilde.

Solberg, Anne Grethe: *"Under ellers like vilkår ...": hva er årsaken(e) til at så få kvinner har ledende stillinger i avisbedrifter?: hvilke tiltak kan iverksettes for å få flere kvinnelige ledere?* Oslo, Pressens Lederprogram, 1996, 85 p., ISBN 82-994135-0-8. (Pressens Lederprogram).

Forfatteren spør hva årsaken er til at det er så få kvinner i ledende stillinger i norske aviser, og hva som kan gjøres for å bedre situasjonen. Rapporten legger fram resultatet av en kvalitativ undersøkelse gjort med intervjuer med kvinner og menn i topp- og mellomlederstillinger i 14 norske aviser.

St prp nr 1 (1996-97): for budsjettterminen 1997: *kulturdepartementet*. Oslo, Kulturdepartementet, 1996, 162 p., (St prp; 1, (1996-97)). (Kulturdepartementet). Note: Tilråding frå Kulturdepartementet av 13. september 1996, godkjend i statsråd same dagen.

Framlegg til budsjett for Kulturdepartementet, med oversikt og grunngjeving rundt budsjettpostane.

Syvertsen, Trine: *Den store TV-krigen: norsk allmennfjernsyn 1988-96*. Bergen, Fagbokforlaget, 1996, 278 p., ISBN 82-7674-275-0.

Forfatteren tar for seg de norske allmenningringkasterne NRK og TV2, og deres strategier og programpolitikk. Hun spør bl.a. om med hvilke midler TV2 kjempa seg til sterk posisjon på det norske fjernsynsmarkedet, hvor store endringer NRK måtte gjennom for å møte konkurransen, og om hvordan programtilbudet endra seg som følge av konkurransen. Første del av boka er en kronologisk framstilling av utviklinga i allmennfjernsynskanalene fra slutten av 1980-tallet og fram til 1996. I andre del analyseres NRKs og TV2s programpolitikk, -sammensetning og -profil.

Thoresen, Tore Breda: *Gjester i studio: historien om "de 44" og opprøret mot Norsk Film A.S.* Oslo, Aventura, 1996, 151 p., ISBN 82-588-1247-5.

En gjennomgang av konflikten rundt økonomi og kunstnerisk frihet i Norsk Film A.S. i 1964, skrevet av en av de 44 filmarbeiderne som tok initiativ til opprøret. Boka tar for seg konflikten fra opptakten og til den blei avslutta et år seinere, og inneholder også miniportretter av sentrale aktører i konflikten.

Vaage, Odd Frank (ed.): *Norsk mediebarometer 1995*. Oslo-Kongsvinger, Statistisk sentralbyrå, 1996, 76 p., ISBN 82-537-4271-1, (Statistiske analyser; 12), ISSN 0804-3221. Note: Forskningsleder Sigurd Høst ved Institutt for journalistikk har vært med i planlegginga av arbeidet og skrevet avsnittet om aviser.

Rapporten legger fram hovedresultata fra en landsomfattende undersøkelse om folks massemediebruk i 1995. Formålet er å gi ei samla framstilling av nordmenns bruk av ulike typer massemedier og tilgangen til slike medier.

Vaage, Odd Frank: *Kultur- og medievaner: bruk av kulturtilbud og massemedier i første halvdel av 1990-årene*. Oslo-Kongsvinger, Statistisk sentralbyrå, 1996, 144 p., ISBN 82-537-4304-1, (Statistiske analyser; 13), ISSN 0804-3221. Note: Rapporten er hovedsakelig finansiert av Kulturdepartementet og Norsk kulturråd.

Rapporten gir en oversikt over resultatata fra kultur- og mediebruksundersøkelsene som Statistisk sentralbyrå har gjennomført fra 1991-1995. Denne publikasjonen gir en mer omfattende beskrivelse av resultatata fra disse undersøkelsene enn de enkelte årlige rapportene. Hovedvekt er lagt på å gi et bilde av publikumssammensetninga til de ulike tilbuda, og å se på sammenhenger i kultur- og mediebruken på tvers av ulike typer tilbud og aktiviteter.

Artiklar

Lundby, Knut: "Religion, medier og modernitet: kommunikasjonsmønstre i sekt og kirke i en norsk kommune", *Sosiologisk tidsskrift* (1996)4, Oslo, Scandinavian University Press, 1996, 1, pp. 265-284.

Forfatteren drøfter hvordan mediert kommunikasjon gjennom forskjellige moderne medier, griper inn i sekten Smiths Venner og kirkens karakteristiske kommunikasjonsmønstre i Sør-Aurdal kommune i Valdres.

Konferenspaper

Futsæter, Knut-Arne: *Kvinner medievalg: ANFO fagseminar 6. juni 1996*. Oslo, Norsk Gallup Institutt A/S, 1996, 18 p., (Norsk Gallup Institutt A/S). Note: Foredrag holdt ved ANFO fagseminar 6.6. 1996.

Rapporten gir ei oversikt over kvinners medievalg på radio- og fjernsynsområdet, for aviser, ukeblader og magasiner og nye medier. Framstillinga er hovedsakelig i form av tabeller og figurer.

Lundby, Knut: *Media, religion and democratic participation: case of community communication in Zimbabwe and Norway*. Oslo, 1996, 24 p., (Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon; International Association for Mass Communication Research. General Assembly and Scientific Conference, 20, Sydney, 1996).

The author discusses how people's references to religion and media shape democratic participation in small-scale communities. He uses case studies from Zimbabwe and Norway.

Larsen, Peter: *Imaginary cities: representations of urban space in contemporary science-fiction movies*. Bergen, 1996, 27 p., (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap; International Association for Mass Communication Research, 20, Sydney, Australia, 1996). Note: Paper presented to the working group: Media and popular culture.

The author discusses the visions of future cities in architecture and literature, but mainly in science fiction movies like "Metropolis", "Starwars", "Demolition man" and "Total recall".

Larsen, Peter: *Metaphor theory in a cognitive view*. Bergen, 1996, 10 p., (Universitetet i Bergen, Institutt for medievitenskap; Cognition, media and audience, Oslo, 1996).

A discussion of modern metaphor theory, especially Lakoff and Johnson, in light of the classic works, like Aristoteles', among others.

Sverige

Agebäck, Ann Katrin: *Jakten på videoväldet: om tillsyn och kontrollörer*. Stockholm, Vårdsskildringsrådet, Kulturdepartementet, 1996, 126 p., (Vårdsskildringsrådets skriftserie; 15), ISSN 1102-447X.

1991 utvidgades Biografbyråns arbetsuppgifter med regional kontroll av videomarknaden. I rapporten presenteras uppbyggnaden och utvecklingen av denna tillsynsverksamhet med 24 regionala kontrollörer (de s.k. videopoliserna) samt en utvärdering av dess konstruktion och effekter. Rapporten bygger på offentliga handlingar vid Statens biografbyrå samt intervjuer med representanter för berörda myndigheter och organisationer.

Andersson Odén, Tomas: *Principer på pränt: en studie av redaktionella mål inom den svenska dagspressen*. Institutionen för journalistik och masskommunikation (JMG), Göteborgs universitet, 1996, 165 p., ISBN 91-88212-11-4, (Göteborgsstudier i journalistik och masskommunikation; 10), ISSN 1101-4652. Note: Fil. lic.

Licentiatavhandlingen behandlar målen för nyhetsjournalistik på svenska dagstidningar och analyserar tidningarnas policydokument. Analysen bygger på två studier som gjorts inom projektet Redaktionella

mål och strategier i svensk dagspress, varingår enkätsvar från 91 redaktionschefer. Studien tar upp frågor som redaktionernas uppdrag och arbetsmetoder, språk och etik och förhållande till nyhetskällor och läsare, liksom frågan om vem som skall ha makten över journalistiken – tidningsägarna eller journalisterna.

Bauer, Inez; Dal, Ebbe; Hallberg, Karin (eds.): *Europeans Read Newspapers*. Bryssel, ENPA, 1996, 118 p., ISBN 90-803033-1-3.

The book contains three chapters. The first, *Just how up-to-date is the newspaper?* by Ben Knapen, consider the modern media system and the changing role, importance and image of journalism, and the changes in society itself as a consequence of modern communications technology. The second chapter deals with *European newspaper readership (an overview)* by Karl Erik Gustafsson and Lennart Weibull. The final chapter presents newspaper readership in 13 European countries, including *Denmark, Finland, Norway and Sweden*.

Bratt, Ingar: *Barnböcker utgivna i Sverige 1890-99: en kommenterad bibliografi*. Lund, Lund University Press, 1996, 695 p., ISBN 91-7966-362-1, (Skrifter utgivna av Svenska barnboksinstitutet; 60), ISSN 0347-5387. Note: English abstract.

Föreliggande bibliografi är en fortsättning på bibliografin "Barnböcker utgivna i Sverige 1840-89 av Göte Klingberg och Ingar Bratt (1988). Redovisar böcker på svenska för barn och unga utgivna i Sverige av svenska förlag under 1890-talet, ca 1600 titlar. Materialet redovisas i alfabetisk ordning.

Broddason, Torbjörn: *Television in time: research images and empirical findings*. Media och kommunikationsvetenskap (MKV), Lund University Press, 1996, 205 p., ISBN 91-7966-393-1, (Lund Studies in Media and Communication), ISSN 1104-4330. Note: Dr. diss.

The book begins with a review of the scholarly literature, aiming to clarify the development of the image of television; it moves on to historical comparisons and concludes with presentation of empirical results obtained from repeated surveys among young people in Iceland over a

period of 23 years, regarding their orientation to other countries, their book-reading, and their knowledge of political figures. The empirical material is used to test the applicability of basic concepts introduced in the first part of the book.

Chaib, Mohamed: *Självbestämmandets villkor: unga synskadades vardagskommunikation*. Högskolan för lärarutbildning och kommunikation (HLK), Högskolan i Jönköping, 1996, 62 p., (Utkik; 1996:1), ISSN 1102-8432.

En sammanfattning av en studie om unga synskadades självbild när denna konfronterats med en seendes värld. Studien omfattar intervjuer med 14 ungdomar, i åldrarna mellan 16 och 29 år, som redogjort för sina vardagserfarenheter och för sina kulturella och sociala aspirationer. Intervjuerna har bearbetats kvalitativt varvid ett antal kategorier som konstituerar ungdomarnas självbild erhållits. Materialet har därefter analyserats utifrån tre teoretiska perspektiv: Goffmans teori om stigmatisering, Foucaults teori om maktutövning samt Moscovicis teori om sociala representation. En diskussion förs även om olika problem kring de synskadades försök till uppbrott från förlagade handlingsmönster.

Elgemyr, Göran: *Radion i strama tyglar: om Radiotjänsts tillblivelse, teknik och ekonomi 1922-1957*. Stockholm, Stiftelsen Etermedierna i Sverige, 1996, 300 p., ISBN 91-1-970881-5, (Etermedierna i Sverige; 2), ISSN 1400-7274.

Boken omfattar fyra uppsatser. Den första handlar om rundradions tillblivelse 1922 till 1924. I uppsatsen "Kampen om tekniken" följer författaren den mycket utdragna konflikten mellan telegrafstyrelsen och Radiotjänst rörande gränsdragningen dem emellan på det tekniska området. I den tredje uppsatsen behandlas Trådradion, som var en annan utdragen kontroversiell fråga. Slutligen behandlas Radiotjänsts ekonomi.

Eriksson, Leif; Lindfelt, Erik: *Nyhetsradio: en handbok som hörs*. Stockholm, Sveriges Radios förlag, 1996, 104 P., ISBN 91-522-1781-7.

Denna handbok i nyhetsjournalistik för radiobruk beskriver och ger råd om alla moment i en nyhets väg, från källan till

sändning. Diskuterar också nyhetsjournalistik såsom den bedrivs i dagens radio.

Feilitzen, Cecilia von; Hammarberg, Thomas: *Toppmötet om TV:s och barns rättigheter*. Stockholm, Vårdsskildringsrådet, Kulturdepartementet, 1996, 96 p., (Vårdsskildringsrådets skriftserie; 16), ISSN 1102-447X. Note: Thomas Hammarbergs avsnitt finns också publicerat på engelska i Unesco-rapporten *Violence on the Screen and the Rights of the Child* (appendix III).

En rapport från ett toppmöte i Melbourne, Australien, 1995 med temat Barn och TV sett i ett globalt perspektiv. Ett toppmöte om barns rätt till bra tv-program och om de faktiska villkor som råder på olika håll i världen kring produktion och distribution av program för barn. Här presenteras också tankar och idéer om möjliga vägar för att skapa bra och utvecklande tv-utbud för barn. I en kompletterande artikel av Thomas Hammarberg (15 s.) diskuteras barnkonventionens innehåll och tillämpning på medieområdet.

Gustafsson, Karl Erik: *Marknaden för gratistidningar i Sverige*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan i Göteborg, 1996, 27 p., (Rapport; 37), ISSN 1100-6153.

Rapporten utgörs av ett praktikfall och ger en översiktsbild av den svenska gratistidningsmarknaden från det första annonsbladen på 1930-talet till och med lanseringen av gratistidningen Metro i mitten av 1990-talet och de omedelbara konsekvenser den fått. I framställningen flätas vissa erfarenheter från andra länder in. I slutet av beskrivningen av praktikfallet formuleras diskussionsuppgifter.

Gustafsson, Karl Erik (ed.): *Dagspressstrategier: förr och nu*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 248 p., (Skrifter), ISSN 1100-6161. Note: Uppsatser från ett forskarutbildningsseminarium vårterminen 1995.

Skriften innehåller sex uppsatser som producerats i det högre seminariet i massmedieekonomi vt 1995. De handlar om dagspress och spänner tillsammans över tre sekler. Fyra uppsatser behandlar tidningars marknadsinriktning: för eliten eller för folket. Den femte består av en jämförelse av tidningsstrategier på en gång två, relativt jämbördiga utgivningsorter, Jön-

köping respektive Växjö. Den sjätte uppsatsen behandlar ett av tidningsföretagets viktigaste marknadsinstrument, nämligen den redaktionella insatsen, även här i ett historiskt perspektiv.

Hultén, Olof: Sweden: Broadcasting and the social project. In: Raboy, Marc (eds.): *Public broadcasting for the 21st century*, Luton, John Libbey Media, 1996, 303 p., ISBN 1-86020-006-0, (Academia Monograph; 17), ISSN 0956-9057, pp. 42-63.

The article describes the Swedish model of broadcasting and takes into account a number of historical and socio-political factors. Starting in 1766 the author discusses the period from print to broadcasting and the broadcasting heritage from 1925, including a description of the basic structure of Swedish Public Broadcasting and the early development (until 1957). Further the expansion and modernization (1956-1991) is dealt with, including the decentralization of the national monolith and the transformation in the 1990s. Finally the policy process, the competition and public broadcasting as a social project of the future is discussed.

Lagerholm, Per: *Muntlighet i svensk sakprosa: några utvecklingslinjer*. Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet, 1996, 62 p., (Svensk sakprosa; 3).

Författaren behandlar här talspråkighet (muntlighet) och utreder skillnader i olika språkliga uttryck och hur man kan beskriva dem. En sammanfattning ges av den engelske lingvisten Douglas Bibers idéer om skillnader mellan tal och skrift. Därpå presenteras en analys utförd med en modifierad version av Bibers teorier, på svenska texter.

Leth, Göran: *Braständaren och iakttagaren: engelsk press och journalistik 1695-1825*. Stockholm/Stehag, Brutus Östlings Bokförlag Symposion, 1996, 336 p., ISBN 91-7139-331-5. Note: Dr. diss. English summary 11 p.

Avhandlingen belyser engelsk press och journalistik under 1695-1825 och undersökningen redovisas i två delar. Den första utgör en teoretisk analys där tre moderna teorier om press och demokrati behandlas: en utgår från 1972 års svenska pressutredning, den andra motsvarar föreningen av den frihetliga pressteorin och whigtolkningen av den engelska presshistorien, den tredje utgår från Habermas

idealtyp "borgerlig offentlighet". Vidare behandlas den engelska essäpressen och politiken och moralen. Den andra delen tar upp en form-, stil- och funktionsanalys av journalistiken, och en journalistisk tradition som blandade underhållning med seriösa budskap och som hyllade den personliga synvinkeln. Här beskrivs också genren "the human interest story". Avslutningsvis tecknas två engelska roller för press och journalistik.

Linderman, Alf: *The reception of religious television: social semeiology applied to an empirical case study*. Stockholm, Almqvist & Wiksell International, 1996, 229 p., ISBN 91-554-3809-1, (ACTA UNIVERSITATIS UPSALIENSIS, Psychologia et Sociologia Religionum; 12), ISSN 0283-149X. (Uppsala universitet, Teologiska institutionen). Note: Printed edition of a dissertation for the degree of Doctor of Theology in Sociology of Religion presented at Uppsala University in 1995.

In this dissertation a theoretical framework is developed, social semeiology, intended for empirical television audience studies. The theoretical model is of a general nature, but in the dissertation it is applied to the analysis of the reception of a religious television program about South Africa. This program is briefly analyzed and described as a combination of religious, commercial, and documentary themes.

Lundin, Ingvar: *Radioresonemang om lyssnare och programarbete*. Stockholm, Sveriges Radios förlag, 1996, ISBN 91-522-1776-0.

Diskuterar frågan om hur man blir en bra radiomedarbetare. Boken ger rikligt med exempel och praktiska råd.

Lönroth, Ami; Mattsson, Per Eric: *Tidningskungen: Lars Johan Hierta – den förste moderne svensken*. Stockholm, Wahlström & Widstrand, 1996, 319 p., ISBN 91-46-16938-5.

En biografi om Lars Johan Hierta. Boken skildrar Hierta som publicist, affärsman och politiker.

Melander, Björn: *Läsebok för folkskolan: bakåtsträvande eller framåtblickande?* Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet, 1996, 69 p., (Svensk sakprosa; 4).

Rapporten beskriver främst de ”yttre förhållandena” runt läseboken och dess texter. Efter en forskningsöversikt redogörs för läsebokens tillkomsthistoria, upplageutveckling och den samtida diskussionen kring verket. Vidare diskuteras hur olika traditioner och ideologier avspeglar sig i synpunkterna på Läsebok för folkskolan och slutligen redovisas en jämförelse mellan några olika upplagor vad gäller innehåll och uppläggning.

Melin-Higgins, Margareta: *Pedagoger och spårhundar: en studie av svenska journalisters yrkesideal*. Institutionen för journalistik och masskommunikation (JMG), Göteborgs universitet, 1996, 171 p., ISBN 91-88212-13-0, (Göteborgsstudier i journalistik och masskommunikation; 11), ISSN 1101-4652.

Denna analys av svenska journalisters yrkesideal inleds med en bild av journalistikåren i Sverige: först i ett historiskt perspektiv, varefter journalisthögskolornas framväxt och målsättning beskrivs, och kårens sociala och arbetsmässiga struktur. En generell bild av yrkesidealet tecknas i bokens huvudavsnitt; utgångspunkten är en diskussion om begreppen yrkesideal och yrkesroll, varpå beskrivs uppfattningarna om yrkesvals-motiven, journalistidealen, den typiske journalisten och publiksyn. Vidare studeras om det finns olika yrkesideal bland olika grupper av journalister.

Mral, Brigitte: *När tidningen var till för läsarna: lokalpress på 1700-talet*. Humanistiska institutionen, Högskolan i Örebro, 1996, 262 p., ISBN 91-7668-142-4, (Studier i kommunikation och medier; 5), ISSN 1401-9701.

Med utgångspunkt i Örebro Weckoblad och dess första årgång 1793 exemplifieras hur en tidning kunde växa fram i lokalsamhället. Därpå följer en genomgång av lokal-tidningarnas framväxt på nationell nivå samt de olika redaktörernas arbetssätt. Vidare behandlas olika innehållsteman, genomgående i jämförelse mellan andra tidningar och med fokus på läsarmedverkan. Studien avslutas med en diskussion av övergripande idéer och ideal som styr tidningarnas utformning och som i sin tur kan ses som de inblandade aktörernas idealföreställningar om vad en tidning skulle erbjuda.

Mårdsjö, Karin: *Hemkonservering: en studie i värderingar, språkbruk och bildutformning i husliga handböcker från svenskt 1930-, 40- och 50-tal*. Institutionen för nordiska språk, Lunds universitet, 1996, 80 p., (Svensk sakprosa; 5).

En analys av och diskussion om husliga handböcker från den ”sociala ingenjörskonstens period” (1930-1950-talet) i Sverige. Framförallt rör studien relationen mellan sändare och mottagare, mellan ”institution”, samhälle och läsare – i detta fall huvudsakligen husmodern. Fokus inriktas mot de förväntningar som ställs på husmodern och på den värld hon skulle bidra till att skapa. Centralt är språkbruk och bildval i materialet.

Nilsson, Tom: *Lönsamhetsmönster i svensk dagspress 1976-1994*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 76 p., (Rapport; 36), ISSN 1100-6153.

Kartlägger och analyserar underliggande faktorer som under de senaste 20 åren drivit den ekonomiska utvecklingen i tidningsbranschen. Perspektivet är företags-ekonomiskt och utgångspunkten är tidningsföretagens lönsamhet.

Sandberg, Helena: *Från Vampyr till Ängel: en studie om blodgivarerekrytering*. Medie- och kommunikationsvetenskap (MKV), Lunds universitet, 1996, 91 p. + 2 app. 2 p., (Forskningsrapporter i medie- och kommunikationsvetenskap; 20), ISSN 1102-2701.

Med utgångspunkt i relevant teoribildning beskrivs och analyseras 8 svenska blodgivarekryteringskampanjers utgångslägen för att kunna besvara frågorna Vilka antaganden gör man om kampanjernas utgångslägen? och Vilken budskapsstrategi har man valt utifrån dessa antaganden? Vidare kartläggs hur olika blodcentraler arbetar för att rekrytera nya blodgivare.

Sundin, Staffan: *Från bokförlag till mediekoncern: Huset Bonnier 1909-1929*. Ekonomisk-historiska institutionen, Göteborgs universitet, 1996, 512 p., ISBN 91-85196-41-X, (Meddelanden från ekonomisk-historiska institutionen vid Göteborgs universitet; 70), ISSN 0072-5080. Note: Dr. diss. English summary 10 p.

Denna framställning behandlar familjen Bonniers historia och en mediekoncerns uppkomst. Med utgångspunkt i frågor om

medieägares strategier och inflytande skildras Bonniers utveckling under perioden 1909-1929. Efter den inledande bakgrundsbeskrivningen följer fyra delar där Bonniers verksamhet på olika områden granskas. Del II behandlar bokförlagsverksamheten, i del III skildras Bonniers intressen i dagspressen. Efter en översikt över tidningsmarknaden i Sverige, tar författaren upp Bonniers tidskriftsutgivning(IV) och i del V beskrivs övriga delar av Bonniers verksamhet.

Television i Sverige: ägande och struktur. Stockholm, Rådet för mångfald inom massmedierna, Kulturdepartementet, 1996, 110 p., (Arbetsdokument; 1996:5), ISSN 1401-0534.

Inleder med en bakgrundsteckning av television i Sverige och behandlar vidare lagstiftning, myndigheter, marknätet – Tera-com, Sveriges Television, TV4, kabel- och satellit-tv, Kinnevik, Kanal 5, betalkanaler, Telia InfoMedia, M4, Text-TV, Digital-TV och slutligen tittarna.

Violence on the screen and the Rights of the Child: report from a seminar in Lund, Sweden, September 1995. Svenska Unesco-rådet, 1996, 177 p., (Svenska Unesco-rådets skriftserie; 2), ISSN 0348-8705.

This seminar report from an international conference on Violence on the Screen and the Rights of the Child includes an opening session with speeches held by Astrid Lindgren, Frederico Mayor, Carol Bellamy and Margot Wallström. Then follows four panels discussing The Convention on the Rights of the Child, From the research frontline, From Shakespeare to Stephen King and Freedom of expression and the Rights of the Child. The report ends up with a final debate on Where do we go from here? and conclusions by Margot Wallström, the Swedish Minister of Culture.

Åsard, Erik: *Packaging political propaganda: text, context, and the study of political communication*. Svenska institutet för Nordamerikastudier (SINAS), Uppsala universitet, 1996, 105 p., ISBN 91-506-1148-8, (Uppsala North American Studies Report; 11), ISSN 0284-0774.

The report opens with an article about The expanding field of political communication. Then follows three articles with relevance for the study of political

communication. The first essay is a methodological discussion about how political messages are to be studied and understood including an analysis of the ideas of Quentin Skinner. The second essay has a comparative focus and analyzes two political campaign films of the 1980s and 1990s, one Swedish on Prime Minister Ingvar Carlsson and the other American on former President Ronald Reagan. The third article contains an analysis of the interaction of text and context in Bill Clinton's 1993 Inauguration.

Öhlund, Anders: *Fyra lokala tv-stationer i norr*. Institutionen för medier och kommunikationsvetenskap, Umeå universitet, 1996, 40 p. Note: D-opsats.

Redovisar en undersökning av utvecklingen (under perioden 1993-1996) av fyra lokala tv-stationer i norr: TV Norrbotten, TV Botnia, Lokal 4:an i Sundsvall och TV 4 Jämtland. Ekonomi och ägandeförhållande står i fokus. Analysen bygger på djupintervjuer med företagsledning och politiker (12 personer).

Artiklar

Andersson Odén, Tomas: Jönköpings-Posten och Smålandsposten – två utvecklingsmönster. In: Gustafsson, Karl Erik (eds.): *Dagspresstrategier. Förr och nu*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 248 p., (Skrifter; 8), ISSN 1100-6161, pp. 163-217.

Analyserar orsaker till att Jönköpings-Posten och Smålandsposten blivit ledande tidningar på sina respektive utgivningsorter och varför tidningarna valt olika strategier för expansion utanför sina utgivningsorter. Uppsatsen inleds med en beskrivning av hur tidningsmarknaderna utvecklats i de båda städerna, från grundandet av de första tidningarna på 1700-talet till dagens situation, men också av hur städernas befolkning och politiska struktur förändrats.

Bolin, Göran: Länge leve Disney: så länge du kan köpa. *Filmhäftet* 24 (1996)3, ISSN 0345-3057, pp. 44-48.

Beskriver och diskuterar hur Disney marknadsför sina medieprodukter, främst videofilmer. Som analysmaterial använder författaren de pressutskick Buena Vista Home Entertainment – som är det dotter-

företag som bl.a. har hand om köpvideomarknaden – sänder ut inför premiärer på sina videofilmer.

Elliot, Maria: Förtroendet för samhällsbärarna. In: Nilsson, Lennart (eds.): *Västsvenska perspektiv*, SOM-institutet, Göteborgs universitet, 1996, 238 p. + app. 34 p., ISBN 91-972694-4-1, (SOM-rapport; 17), ISSN 0284-4788, pp. 141-146.

Redovisar resultatet från 1995 års SOM-undersökning av förtroende för olika samhälleliga institutioners yrkesföreträdare och en jämförelse mellan 1992-1995 års undersökningar. Bland de grupper som redovisas återfinns journalister i tv och journalister i dagspressen.

Forsman, Michael: I väntan på oberoendets dag: några flashbacks kring Independence Day och Kulturindustrin. *Filmhäftet* 24(1996)3, ISSN 0345-3057, pp. 39-43.

Med utgångspunkt i filmen Independence Day reflekterar författaren kring begreppet Kulturindustri, som lanserades av Horkheimer och Adorno, och marxistisk medieteorin.

Gustafsson, Karl Erik: För folket eller för eliten: Dagens Nyheter 1864-1989. In: Gustafsson, Karl Erik (eds.): *Dagspresstrategier. Förr och nu*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 248 p., (Skrifter; 8), ISSN 1100-6161, pp. 64-94.

I uppsatsen skisseras Dagens Nyheter utvecklingsmönster under 125 år med avseende på marknader (rikstidning eller en tidning för Stockholm) och strategier (avser tidningens innehåll, produktionsteknik, priser på lösnummer, abonnemang och annonsutrymme, distributionen av tidningen och bearbetningen av tidningsköpare och annonsörer).

Hedling, Olof: En stor tradition?: om en tendens i Robin Woods tidiga filmkritik. *Filmhäftet* 24(1996)4, ISSN 0345-3057, pp. 31-38.

Redogör för den brittiske filmkritikern Robin Woods tidiga arbeten som film-skrivent.

Hirdman, Anja: Magister Bonds genuspedagogik: bilden av feminitet i Bondfilmerna. *Filmhäftet* 24(1996)4, ISSN 0345-3057, pp. 50-55.

Utifrån exemplifieringar av olika kvinnotyper i Bondfilmerna, diskuteras hur dessa kvinnotyper får sina funktioner i ett mönster där konservativa föreställningar om feminitet och sexualitet hyllas och reproduceras.

Jansson, André: Den skuldmedvetne tv-tittaren. In: Nilsson, Lennart (eds.): *Västsvenska perspektiv*, SOM-institutet, Göteborgs universitet, 1996, 238 p. + app. 34 p., ISBN 91-972694-4-1, (SOM-rapport; 17), ISSN 0284-4788, pp. 175-189.

Författaren belyser vilken inställning tv-tittarna själva har till sin konsumtion och gör en jämförelse mellan människor med olika social position.

Johansson, Bengt: GT: Sveriges första kvällstidning. In: Gustafsson, Karl Erik (eds.): *Dagspresstrategier. Förr och nu*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 248 p., (Skrifter; 8), ISSN 1100-6161, pp. 95-120.

Uppsatsen beskriver GT:s utveckling från starten 1902 till dess att GT står som ensam lokal kvällstidning i Göteborg efter det att Aftonposten lagts ner i slutet av 1950-talet. Tyngdpunkten ligger på bildandet och den tidiga utvecklingen.

Larsson, Larsåke: Redaktionell kvalitet som marknadsinstrument. In: Gustafsson, Karl Erik (eds.): *Dagspresstrategier. Förr och nu*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 248 p., (Skrifter; 8), ISSN 1100-6161, pp. 218-248.

Analyserar Nerikes Allehanda och Eskilstuna-Kuriren med avseende på den redaktionella kvalitetsens betydelse för tidningarnas marknadsframgångar. Utifrån ett antal mått prövas utvecklingen från 1930-talet till 1990-talet.

Lindstedt, Inger; Rohdin, Betty: Tidningsmarknaden i Göteborg 1824-1842. In: Gustafsson, Karl Erik (eds.): *Dagspresstrategier. Förr och nu*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 248 p., (Skrifter; 8), ISSN 1100-6161, pp. 11-63.

Uppsatsen inleder med en beskrivning av staden Göteborg 1800-1840, Göteborgs första tidningar och tidningarna åren 1800-1840. Därefter behandlas Göteborg som tidningsmarknad med beräkningar av upp-

lagor, prenumerationsavgifter, befolkningsstruktur, levnadsvillkor, läskunnighet och slutligen skattningar av hushållstäckning.

Roth-Lindberg, Örjan: Himmel över Nürnberg: om bildens retorik och den osynliga berättelsen i Viljans triumf. *Filmhäftet* 24(1996)3, ISSN 0345-3057, pp. 5-17.

En analys av Leni Riefenstahls hyllning till och propagandafilm om Hitler och partidagarna 1934. Författaren gör några nedslag i filmens narrativa och religiösa struktur och beskriver motivbildningens och kameraretorikens suggestiva påverkan på åskådaren.

Rönnerberg, Margareta: Är nyhetsvåld ”farligare” än fiktionsvåld?: funderingar kring tv:s realvåld och forskningsdiskurser. *Filmhäftet* 24 (1996)3, ISSN 0345-3057, pp. 29-38.

Diskuterar vilka mönster och ideologiska förtecken som finns i den dominerande forskningen inom området ”medievåld”. Författaren ställer frågorna: Vad är det för föreställningar som reproduceras, hur uppstår konsensus och vilka svagheter har denna forskning?

Schiller, Herbert I: Specialeffekter: publikknipande medieteknologi. *Filmhäftet* 24(1996)3, ISSN 0345-3057, pp. 18-28.

En redogörelse av hur medieindustrin använder sina specialeffektsavdelningar för att, enligt författaren, kunna fånga en så stor publik som möjligt att sälja till sina annonsörer.

Strid, Jan: Radiolyssnandet i Göteborg 1995. In: Nilsson, Lennart (eds.): *Västsvenska perspektiv*, SOM-institutet, Gö-

teborgs universitet, 1996, 238 p. + app. 34 p., ISBN 91-972694-4-1, (SOM-rapport; 17), ISSN 0284-4788, pp. 162-173.

Belyser utvecklingsmönster i den göteborgska radiopubliken mellan 1990 och 1995.

Wadbring, Ingela: Viktigt eller inte?: bedömning av innehållet i olika tidningstyper. In: Nilsson, Lennart (eds) *Västsvenska perspektiv*, SOM-institutet, Göteborgs universitet, 1996, 238 p. + app. 34 p., ISBN 91-972694-4-1, (SOM-rapport; 17), ISSN 0284-4788, pp. 147-160.

Vad har läsarna för förväntningar på kvällstidningarna? Artikeln undersöker hur läsare bedömer olika innehållskategorier i lokala morgon- respektive kvällstidningar.

Weibull, Lennart: IT i västsverige. In: Nilsson, Lennart (eds.): *Västsvenska perspektiv*, SOM-institutet, Göteborgs universitet, 1996, 238 p. + app. 34 p., ISBN 91-972694-4-1, (SOM-rapport; 17), ISSN 0284-4788, pp. 191-213.

Artikeln undersöker dels hur spridningen av IT i Västsverige, särskilt Göteborg, förhåller sig till de nationella genomsnitten, dels vad som specifikt utmärker spridningen av IT i de västsvenska hushållen.

Volden, Knut: Seddelpresse i tabloid og rosa. In: Gustafsson, Karl Erik (eds.): *Dagspresstrategier. Förr och nu*. Informations- och massmediegruppen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 1996, 248 p., (Skrifter; 8), ISSN 1100-6161, pp. 121-162.

Författaren redogör för utvecklingen av den nordiska affärstabloiden genom att ta fram likheter och skillnader med avseende på deras nationella och internationella strategier.

Åkesson, Jan-Åke: Perspektiv på en framtid. In: Nilsson, Lennart (eds.): *Västsvenska perspektiv*, SOM-institutet, Göteborgs universitet, 1996, 238 p. + app. 34 p., ISBN 91-972694-4-1, (SOM-rapport; 17), ISSN 0284-4788, pp. 215-222.

Skisserar utvecklingen av tv-området mot bakgrund av växelspelet mellan ett antal olika faktorer.